

[Kirkeministeren]

betænkning nr. 952/1982 om folkekirkens økonomi anslået til årligt at være mindst 50 mio. kr. større end statens tilskud til folkekirken (betænkningen side 48), og der er ikke grund til at tro, at værdien af folkekirkens ydelser er blevet relativt mindre siden betænkningens fremkomst.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 12:

Forslag til lov om indfødsrets meddelelse.
Af indenrigsministeren (Thor Pedersen).
(Fremsat 7/10 87).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til indfødsretsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 6:

Forslag til lov om ændring af ligningsloven. (Førbedring af konkurrenceevnen).
Af skatteministeren (Fogh Rasmussen).
(Fremsat 7/10 87).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 4-6 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 7:

Forslag til lov om ændring af afskrivningsloven. (Førsteårsafskrivninger m.v.).
(Af skatteministeren (Fogh Rasmussen).
(Fremsat 7/10 87).

5) Første behandling af lovforslag nr. L 8:

Forslag til lov om ændring af lov om investeringsfonds. (Udgifter til forsøgs- og forskningsvirksomhed samt markedsføring).

Af skatteministeren (Fogh Rasmussen).
(Fremsat 7/10 87).

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 1:

Forslag til folketingsbeslutning om en samlet økonomisk politik for social retfærdighed og modernisering af erhvervsliv og arbejdsmarked.
Af Lykketoft (S) m.fl.
(Fremsat 8/10 87).

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Efter ønske skal jeg fastsætte en taletid på 15 minutter for ordførerne i første omgang.

Forslagene sættes til forhandling.

*Forhandling***Finansministeren (Palle Simonsen):**

Det socialdemokratiske beslutningsforslag om en samlet økonomisk politik for social retfærdighed og modernisering af erhvervsliv og arbejdsmarked mangler bestemt ikke plusord. Der er mange elementer, som svarer til regeringens tanker, og det finder vi naturligvis glædeligt, men det er min opfattelse, at det socialdemokratiske forslag i realiteten ikke tager grundigt nok fat på løsningen af de økonomiske problemer. Derfor vil jeg godt starte med nogle få bemærkninger om regeringens generelle syn på den økonomiske situation.

Vi står over for to hovedproblemer: Konkurrenceevnen er svækket, og den private opsparing er utilstrækkelig. Det er derfor nødvendigt, at der gøres noget effektivt for at forbedre de danske virksomheders konkurrenceevne og for at styrke opsparingen i samfundet. Hvis dette ikke sker, vil de økonomiske problemer vokse. Ved skattereform og kartoffelkur har opsparingen fået en tiltrængt styrkelse, men der er behov for yderligere opsparingsfremmende initiativer.

I den aktuelle situation er det imidlertid konkurrenceevnen, der er hovedproblemet, og det er derfor initiativer på dette område, som er det centrale element i regeringens forslag til justering af den økonomiske politik.

[Finansministeren]

Selv om det i forbindelse med den seneste konjunkturvurdering fra Økonomiministeriet er blevet opfattet som en nyhed, at udsigterne er alt andet end lyse for dansk økonomi, er realiteten dog – det vil jeg godt sætte en streg under – at situationen i dag vurderes lidt mere positivt, end den blev i foråret. Men behovet for en konkurrenceevneforbedring var også åbenbar på det tidspunkt, ja, det har faktisk været åbenlyst i en længere periode. Derfor vil jeg godt – jeg gør det meget venligt – sige til Socialdemokratiet, at på den baggrund er vi lidt overrasket over, at der i forslaget til folketingsbeslutning er så få forslag, som direkte forbedrer konkurrenceevnen.

Socialdemokratiets forslag til en samlet økonomisk politik kan derfor ikke løse de økonomiske problemer og give den nødvendige fremgang i beskæftigelsen. Men – og det er vigtigt – jeg har bemærket, at Socialdemokratiet i den debat, vi har haft, siden Folketinget startede den nye samling, er åben over for forhandling om omlægning af arbejdsgiverafgifterne og regeringens øvrige forslag til forbedring af vilkårene for de konkurrenceudsatte erhverv. Derfor skulle der være gode chancer for, at vi i fællesskab kan få løst det altafgørende konkurrenceevneproblem.

Det er tilsyneladende ikke kun i spørgsmålet om en genopretning af konkurrenceevnen, at regeringen og Socialdemokratiet har mulighed for at mødes. Således ønsker både regeringen og Socialdemokratiet en større udbredelse af pensionsopsparingen, så vi kan få øget den private opsparing og undgå større ulighed i pensionisternes vilkår på længere sigt.

Selv om der ikke er enighed om den konkrete udformning af et nyt pensionssystem, er der udtrykt så klare ønsker om øget pensionsopsparing, at der også på dette område skulle være grundlag for forhandlinger og for en konstruktiv kontakt med arbejdsmarkedets parter, som nødvendigvis må inddrages, hvis en ny pensionsordning skal have det rigtige perspektiv.

Regeringen har i de sidste par år igangsat en omlægning af erhvervspolitikken, så den i højere grad sigter mod at fremme eksporten og styrke erhvervenes forsknings- og udviklingsindsats. Det er også linjen i de forslag, regeringen netop har fremsat om at forbedre vilkårene for de konkurrenceudsatte erhverv.

Nogle af Socialdemokratiets forslag er i god overensstemmelse med regeringens erhvervspolitik. Det gælder et øget samarbejde mellem virksomhederne og offentlige forskningsenheder om avancerede industriprojekter. Det gælder forbedrede muligheder for systemeksport og bedre vilkår for eksportsælgerne. Der er også enighed om øget støtte til dansk deltagelse i internationale forsknings- og udviklingsprogrammer. Jeg har også noteret, at Socialdemokratiet ligesom regeringen gerne ser, at der oprettes et finansieringsselskab for forskning og udvikling.

Der er altså mange mødepunkter. En række andre socialdemokratiske forslag på det erhvervspolitiske område er ikke umiddelbart sammenfaldende med regeringens initiativer. Det udelukker dog ikke, at forslagene sammen med regeringens egne forslag kan indgå i forhandlinger mellem regeringen og Socialdemokratiet. Det er således regeringens håb, at der sikres bred tilslutning til de kommende års erhvervspolitik, hvilket vil kunne bidrage til at sikre den nødvendige stabilitet og ro i dansk erhvervsliv.

Regeringens arbejdsmarkeds- og uddannelsespolitik sigter på at højne arbejdskraftens uddannelsesniveau og mobilitet, således at flest muligt kan komme i arbejde og vi hele tiden sikrer, at erhvervslivets behov for arbejdskraft kan imødekommes.

Der er en række af de forslag, Socialdemokratiet har fremlagt, som er i god overensstemmelse med regeringens politik, men det må meget stærkt slås fast, at regeringen ønsker en erhvervsrettet indsats på arbejdsmarkeds- og uddannelsesområdet. Derfor kan regeringen, for at nævne nogle modsatgående tendenser, ikke tilslutte sig udgiftskrævende forslag, der ikke giver sikkerhed for en bedring af beskæftigelsen og produktionen i konkurrenceerhvervene. Vi skal ikke skabe kunstige arbejdspladser i den offentlige sektor. Det er, set ud fra regeringens synspunkt, en vej uden perspektiver.

På erhvervsuddannelsesområdet er der allerede sket betydelige forbedringer, og der er flere på vej. F.eks. kan jeg nævne, at antallet af uddannelsespladser inden for det tekniske område er øget betragteligt i perioden siden 1984. Antallet af pladser inden for en række af vigtige videregående tekniske uddannelser,

[Finansministeren]

f.eks. HTX, videregående teknikeruddannelse og videregående edb-uddannelser, er fordoblet siden 1984.

Undervisningsministeren arbejder i øjeblikket med en samlet reform for erhvervsuddannelserne. Reformen vil medføre fri adgang til alle erhvervsuddannelser, mere fleksible og relevante uddannelsesforløb og lettere adgang for personer med forudgående arbejdsmarkedserfaring.

Som et led i reformen vil regeringen afsætte midler til løbende forsøg og fornyelser inden for området, således at det også fremover sikres, at vores uddannelsestilbud bedst muligt svarer til behovene, både de uddannelsessøgendes behov og arbejdsmarkedets behov.

Regeringen har endvidere taget initiativer, der kan forbedre uddannelses- og personaleplanlægningen i virksomhederne.

Inden for arbejdsmarkedsuddannelserne ændres styringen i disse år med henblik på at sikre en mere målrettet efteruddannelsesindsats. Der er således med den nye arbejdsmarkedsuddannelseslov sket en decentralisering i udbudet af kurser. Det lokale arbejdsmarkeds behov for arbejdskraft med specielle færdigheder vil derfor blive tilgodeset i større omfang, og virksomhederne vil få større muligheder for køb af netop de kurser, der er brug for i den aktuelle situation.

Herudover iværksættes der fra starten af 1988 pilotprojekter inden for arbejdsmarkedsuddannelserne, hvor der vil blive afprøvet nogle nye styringsformer. I forlængelse heraf må der også overvejes en justering af de gældende godtgørelsesregler.

Den gamle jobskabelseslov blev som bekendt afskaffet til fordel for uddannelsespladser og en i øvrigt mere målrettet indsats mod ungdomsarbejdsløsheden, hvilket har resulteret i et kraftigt fald i ledigheden blandt de unge siden 1983. Indsatsen mod ungdomsarbejdsløsheden tilrettelægges nu i høj grad lokalt, idet der med lovændringen i foråret skete en decentralisering i forvaltningen af de statslige midler til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden.

Regeringen vil snarest fremsætte forslag til ændring af lov om beskæftigelsesmuligheder for unge, hvori linien fra den seneste ændring videreføres og styrkes. De lokale enheder som arbejdsmarkedsnævn, kommuner og amts-

kommuner vil få endnu større frihedsgrad i forvaltningen af de statslige bevillinger, som i realiteten herefter vil få karakter af en slags bloktilskud.

Regeringen finder også, at der er behov for en revision af arbejdstilbudsordningen, og arbejdsministeren har fremlagt de retningslinier, hvorefter dette vil ske i forlængelse af regeringens aftaler med Det Radikale Venstre på dette område.

Som det fremgår af de ting, jeg har nævnt her, er der gennemført en lang række initiativer inden for erhvervs- og arbejdsmarkedsuddannelserne, og regeringen er naturligvis åben over for forhandlinger om nye initiativer, der kan videreføre denne linie.

Men det må klart siges, at Socialdemokratiets forslag om betalt frihed til uddannelse finder vi ikke der er økonomisk råderum til i de nærmeste år. Jeg vil godt minde om, at også Socialdemokratiet i 1986 var bekymret ved de merudgifter, som en uddannelseslovsordning i fuld skala ville kunne medføre. Jeg håber, at man stadig er enig i, at tiden ikke er til massive merudgifter for virksomhederne, og at der under alle omstændigheder er tale om et aftalespørgsmål for arbejdsmarkedets parter.

Jeg har gjort meget ud af mit svar i forbindelse med arbejdsmarkeds- og uddannelseslovgivningen, og det har jeg gjort på baggrund af, at vi indimellem føler, at Socialdemokratiet overser mange af de initiativer, der allerede er gennemført, og som er undervejs. Der er faktisk her som på erhvervspolitikens område mange mødepunkter.

Det sidste hovedafsnit, jeg vil sige noget om, er regulering af overførselsindkomsterne og den generelle udgiftspolitik.

Jeg vil godt starte med at sige meget klart til Socialdemokratiet, at regeringen ikke kan acceptere påstanden om, at der er behov for en social genopretning. Jeg vil godt sige meget stilfærdigt, at valgkampen er overstået, og derfor mener jeg faktisk, at den diskussion også burde være afsluttet.

Hvis jeg skal se på de enkelte områder, vil jeg for det første om dagpengeniveauet sige, at det blev fastsat i loven om ændring af automatiske reguleringsbestemmelser, som Folketinget vedtog i december sidste år. Det niveau finder regeringen har været rimeligt i forhold til lønniveauet. Behovet for en fremtidig regu-

[Finansministeren]

lering af dagpenge og efterløn vil som bekendt blive taget op igen i forbindelse med finansloven for 1988 i december, men jeg vil godt allerede nu tilkendegive, at regeringen er imod en genindførelse af den automatiske regulering. I finanslovsforslaget for 1988 har vi som bekendt foreslået en regulering på 3,6 pct. pr. 1. juli 1988.

Folke- og førtidspensionerne har som bekendt gennem hele perioden opretholdt den fulde dyrtidsregulering og blev yderligere hævet ved velstandsreguleringen i foråret. Dette at blive reguleret efter dyrtidsreguleringen betyder eksempelvis, at man her pr. 1. oktober har fået to dyrtidsportioner.

Regeringens ældrepakke betyder herudover væsentlige forbedringer for de ældre. Dels afhjælpes samspilsproblemet, som er noget afgørende, og som jeg også forstår Socialdemokratiet lægger megen vægt på, dels laves systemet med lommepege til plejehjemsbeboere om. Det er noget, der ud fra et menneskeligt synspunkt spiller en væsentlig rolle.

Derfor er svaret på det område meget klart, at regeringen ikke finder, at der er realøkonomiske muligheder for større forøgelse af indkomstoverførsler end de forbedringer, der allerede er gennemført eller er på vej.

Socialdemokratiet hævder ganske vist, at deres forslag også indebærer tilstrækkelige finansieringsmuligheder for de foreslåede udgiftsstigninger. Det mener vi imidlertid ikke er korrekt. Det er nemlig ikke nok, at der findes indtægtskilder, som sikrer den bogholderimæssige ligevægt.

Jeg vil godt sige, at det er en ønskeposition for en finansminister, at oppositionen er blevet så optaget af den bogholderimæssige ligevægt. Det hilser jeg med glæde, og det skal jeg ikke skose nogen som helst for, tværtimod. Det er ikke så tit, man er i den situation. Det afgørende i denne situation er imidlertid, hvad det er for nogle typer penge, vi taler om.

Det, der til syvende og sidst spiller en rolle, er, at vi skal undgå en forværring af betalingsbalancen, og der er ingen tvivl om, at en gennemførelse af Socialdemokratiets samlede forslag vil føre til en forværring af betalingsbalancen. Det skyldes, at Socialdemokratiets forslag til forøgelse af statens indtægter næsten udelukkende består af forslag, som kun har begrænsede virkninger på det indenland-

ské forbrug, mens merudgiftsforslagene har fuld efterspørgselseffekt. Forslaget vil derfor efter regeringens opfattelse modvirke de positive effekter af regeringens konkurrenceevneforbedrende initiativer.

Hertil kommer, at Socialdemokratiets finansieringsforslag af andre årsager må betragtes som unacceptable. Hvis vi tager forslaget om omsætningsafgift på obligationer og pantebreve, så skal jeg bare nævne det, der allerede ofte har været fremme i debatten, at det fører til en højere rente og til et mindre effektivt obligationsmarked.

Lad mig til slut sige, at på trods af de uenigheder, der måtte være om en række enkeltpunkter, så er det min opfattelse, at vi på en række vigtige områder – især om konkurrenceevnen, om erhvervspolitikken, om uddannelses- og arbejdsmarkedspolitikken – kan nå til enighed med Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre. Det vil være af kolossal stor betydning at opnå bred politisk enighed om så væsentlige dele af den økonomiske politik. Det vil også skabe grundlag for åbne og fordomsfrie trepartsforhandlinger.

Den ligevægt, der nu er skabt i de offentlige finanser, giver os nogle muligheder, som vi ikke ellers ville have haft. De muligheder skal vi alene bruge til at styrke konkurrenceevnen. Det er det, der vil forbedre betalingsbalancen, og det er det, der vil give en øget beskæftigelse, og det vil vel at mærke være en varig fremgang i beskæftigelsen. Og det er en varig fremgang i beskæftigelsen, som efter regeringens opfattelse er fundamentet for en socialt ansvarlig økonomisk politik.

Det er naturligvis med stor tilfredshed, jeg har bemærket, at Socialdemokratiets nye formand, hr. Svend Auken, ved flere lejligheder har erkendt behovet for en ansvarlig finanspolitik. Jeg har sådan set den samme kommentar som til diskussionen om den bogholderimæssige ligevægt: det er meget afgørende. Det håber jeg også at Socialdemokratiet vil huske i de kommende forhandlinger.

Vi skal nemlig ikke nu med den ene hånd forbedre konkurrenceevnen – produktion og beskæftigelse i den private sektor – og så med den anden øge de offentlige udgifter og underskuddet på betalingsbalancen. Det er, hvad jeg ville kalde en kortsigtet og forkert politik.

[Finansministeren]

På baggrund af de udtalelser, som er kommet fra Socialdemokratiet efter åbningsdebatten her i Folketinget – og jeg vil godt sige i parentes, at det synes jeg måske er endnu vigtigere end de konkrete elementer i Socialdemokratiets forslag til folketingsbeslutning – føler jeg, at der er basis for et konstruktivt samarbejde om den økonomiske politik, og det lægger regeringen meget vægt på: at kunne nå frem til brede løsninger, som også sikrer, at de problemer, vi netop har på nuværende tidspunkt, også finder deres løsning.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Præsidiet har jo af egen drift bestemt, at beslutningsforslag nr. B 1 og lovforslag nr. L 6, L 7 og L 8 skal behandles under ét. Om det var en vis beslutning, kan man vel nok tvivle om; almindeligt er det ikke.

Nu brugte finansministeren mange ord og lang tid til at kommentere beslutningsforslag nr. B 1, men så vidt jeg forstod ministeren, ønsker han det ikke vedtaget. Det er da vist rigtigt opfattet.

Der var ikke noget om lovforslag nr. L 6, L 7 og L 8, men det kommer jo nok senere. Men det skulle jo nødvendigvis udvikle sig til en proportionsforvridning i forhold til det, det danske samfund kommer til at leve med, og det er vel den eventuelle vedtagelse af L 6, L 7 og L 8 og ikke bestemmelserne i B 1.

Formanden:

Formanden skal jo ikke indlede nogen debat med medlemmerne, men jeg skal bare gøre opmærksom på, at det er helt i overensstemmelse med forretningsordenens bestemmelser, at ministre kommenterer private lovforslag, før forhandlingen går i gang, medens der er sædvane for, at ministre efterfølgende kommenterer de bemærkninger, der har været til deres egne forslag.

Lykketoft (S):

Jeg skal gøre nogle enkelte bemærkninger til de tre regeringslovforslag, som er en del af, hvad regeringen kalder eksportpakken. Vi har jo allerede i valgkampen haft lejlighed til at kommentere de enkelte elementer og kan konstatere, at der er nogle af dem, som vi klart er imod.

Vi vil ikke gå ind for, at man i den nuværende situation hælder mellem en halv og en hel milliard kroner ud i generelle afskrivningsforbedringer, når det, det drejer sig om, er, at der efter vores opfatte ikke er god mening i at bruge en stor pose penge på denne måde i en situation, hvor det gælder om så målrettet som muligt at styrke konkurrenceerhvervene.

Så er der til gengæld andre elementer, som vi vil se velvilligt på. Det gælder især det, der mest direkte opfylder denne målsætning.

Jeg vil godt gøre den mere overordnede betragtning til regeringens eksportpakke, at den jo er præget af det, man kunne kalde udgiftstopsyndromet. For regeringen er det åbenbart meget, meget afgørende, at hvis der skal anvendes samfundsmæssige ressourcer, så skal det ske gennem skattelettelser og ikke gennem at sprænge udgiftsloftet. Det fører regeringen til at foreslå en række ting, som er klart uhensigtsmæssige i forhold til en målsætning, som vi er enige om, f.eks. skattefrihed for nogle eksportfremmetilskud i stedet for at hæve disse tilskud.

Jeg tror, man må sige til regeringen som en af de overordnede betragtninger her, at man kommer ikke igennem med fornuftige, hensigtsmæssige løsninger, hvis ikke man linder på det udgiftsloft og lader være med at hæle pengene ud over nogle alt for generelle skattelettelser. Det er den ene betragtning, og den kan også videreføres over til det, som er omfattet af det socialdemokratiske beslutningsforslag.

Man kommer ikke uden om at bruge ekstra penge på den del af den offentlige virksomhed, som vender ud mod erhvervslivets modernisering, uddannelsesområdet, erhvervsfremmeområdet, eksportfremmeområdet, forskning. Det kommer man ikke uden om, og det ville være uhensigtsmæssigt i forhold til de målsætninger, som finansministeren selv har trukket op heroppe, hvis man prøvede at komme uden om det. Så der må regeringen altså lægge dogmatikken til side og sige: der skal gøres noget; lad os gøre det på den måde, hvor det virker bedst, og ikke på den måde, der gør, at regeringens fiktion om et eller andet udgiftsloft kan opretholdes, så man til gengæld laver nogle store huller i statskassen på anden måde.

[Lykketoff]

En anden betragtning, som jeg nemlig mener er vigtig i forhold til regeringsforslagene, er, at skønt der er en del af elementerne, som isoleret betragtet kan opnå socialdemokratisk velvilje her ved en førstebehandling, så er det, vi mangler, helheden i regeringens politik. Vi mangler det forslag, som åbenbart spiller en meget stor rolle i regeringens tegning af, hvad man kan gøre for konkurrenceevnen, nemlig omlægning af arbejdsgiverafgiften. Vi mangler en redegørelse for, hvordan regeringen egentlig vil få det til at hænge sammen økonomisk. Hvor skal alle milliarderne, som åbenbart skal gives ud her, hentes henne, hvordan hænger regnestykket sammen?

Jeg er selvfølgelig da glad for, at finansministeren her kvitterer for socialdemokratisk omsorg for statsbudgettet, men jeg har indtil nu ikke set en tilsvarende omsorg fra regeringens side for, at statsbudgettet hænger sammen, når man tager fat på disse ting, og vi kan ikke tage en samlet stilling til regeringens politik uden at kende alle disse elementer og uden at vide, hvordan man har tænkt sig at dække regningen.

Det bringer mig så over til nogle generelle bemærkninger om vort eget forslag. Vi kan selvfølgelig konstatere, at regeringen allerede med det, vi har set er dens politik, erkender, at tidligere klar-jer-selv-holdninger igennem højere profit til erhvervslivet ikke rækker. Der skal en mere specialrettet indsats til.

Det, vi i Socialdemokratiet har prøvet med vores beslutningsforslag, er at sige: Hvad er det for en sammenhæng, en sådan indsats skal gøres i? Hvad er det for nogle beløb, der skal være til rådighed for den korte sigt? Hvordan skal disse beløb dækkes ind finansielt? Og hvad er det for en samlet fordelingspolitik, som må være opfyldt, hvis man skal have en folkelig forståelse for, at der skal bruges penge på at forbedre erhvervslivets vilkår? Hvad er det for en grad af social retfærdighed, som må være det helt nødtørftige, hvis man skal skabe en politisk og folkelig baggrund for den kraftindsats, der er nødvendig, efter at regeringens hidtidige politik har vist sig at være så utilstrækkelig?

Her vil jeg godt sige til finansministeren, at efter vores opfattelse hænger det politisk sammen at gøre noget for den sociale retfærdighed og at gøre noget for erhvervsudviklingen.

Vi mener ikke, at man kan komme igennem med budgettet 1988, uden at der bliver gjort et gennembrud på regulering af dagpenge, på regulering af sociale pensioner. Vi mener, der er et realøkonomisk grundlag for at gøre det; vi mener, at vi har anvist, hvor pengene kan hentes.

Og så vil jeg i øvrigt godt sige om finansministerens kritik af den dækning, vi har anvist – og det var jo især forslaget om en omsætningsafgift på obligationer – at jeg mener nu nok, at alle de, der med en vis sagkyndighed har ytret sig om forslaget, har været enige om, at det rigeligt kan give det beløb, vi har sagt det kan give.

Det vil have en ekstremt ringe virkning på renteniveaet. Derimod vil det, hvad jeg ikke mener er noget argument imod forslaget, selvfølgelig bremse noget af den spekulationsbestemte omsætning og tage noget af spekulationsgevinsterne fra dem, der er mest aktive på det marked. Det er i øvrigt ikke især de store pensionsinstitutioner, men nok især private handlere, og derfor er der også i dette forslag en vis forbrugsbegrænsende virkning.

Men vi er jo ikke gået ud fra selv, at det havde så stor en forbrugsbegrænsende virkning som en normal skatte- eller afgiftsregulering. Det har en større forbrugsbegrænsende virkning end et tilsvarende beløb opkrævet i realrenteafgift, penge, som regeringen jo efterhånden har vænnet sig til at betragte som en udmærket indtægtskilde for statskassen, men det har selvfølgelig mindre virkning, end moms- og indkomstskat ville have haft.

Det har vi taget højde for. Derfor er der også en vis statsfinansiell overdækning i det socialdemokratiske forslag, men under alle omstændigheder er den forbrugsudvidelse, den efterspørgselsfremme, der ligger i vores samlede tegning, af en meget beskeden størrelsesorden og derfor også udtryk for den dobbelte ansvarlighed, som vi ønsker at udvise, som vi ønsker at fastholde både i forhold til statsbudgettet og i forhold til den private forbrugsudvidelse.

Men det, som er afgørende for os, er, at der nu bliver lavet noget, som virker i forhold til erhvervsudviklingen. Det mener vi at man kan samle i et par hovedpunkter.

Vi mener, det er meget vigtigt, at vi nu hurtigt, og uden at man fordyber sig i vidtløftigt

[Lykketoft]

udvalgsarbejde på grund af måske intern uenighed i regeringen om det, får taget fat på at liberalisere de store fondes og pensionskassers muligheder for at deltage i rekonstruktion og i nyskabelse af danske arbejdspladser. Vi tror, at det er en ganske afgørende del af en ny og perspektivrig erhvervsudviklingspolitik, og vi har også forstået, at en fremsynet del af erhvervslederne klart er enige i det perspektiv.

Så lad os få taget fat på det, og lad os få taget fat på at bruge offentlige penge dér, hvor det meget målrettet kan virke til at styrke eksportindsatsen, til at styrke anvendelsen af ny teknologi i erhvervslivet, til at styrke den mere langsigtede forskningsindsats, som skal gøre, at de ekstra arbejdspladser, vi sikrer, også bliver et varigt fænomen for dansk erhvervsliv, og at vi kan skabe større beskæftigelse, større realindkomst frem mod år 2000.

Kaj Poulsen (S):

Jeg skal vedrørende det arbejdsmarkeds- og det uddannelsespolitiske redegøre for Socialdemokratiets holdning til disse forslag.

Først vil jeg godt sige, at jeg synes, det var bemærkelsesværdigt, da ministeren sagde, at han her havde gjort meget ud af arbejdsmarkeds- og uddannelsespolitikken, og nævnte, hvad det var, der var regeringens bud på dette område, at da ministeren havde gennemgået, at der var en række videregående uddannelser, der havde fået yderligere indtag, og at arbejdsmarkedsuddannelserne havde fået en ændret styring, således at virksomhederne nu kunne købe nogle uddannelser, så var der stort set ikke mere på det område, som er så vigtigt i forhold til den opgave, vi står over for at skulle løse.

Udgangspunktet i arbejdsmarkedspolitikken og uddannelsespolitikken må naturligvis være, at vi med den fundamentale ubalance, dansk økonomi er i, må konstatere, at denne ubalance ikke kan klares, uden at der sættes offensivt på arbejdsmarkeds- og uddannelsespolitikken. Derfor var det selvfølgelig skuffende, at ministeren kun kunne komme med nogle meldinger om, at man havde lavet nogle styringsmodeller.

Imidlertid har arbejdsministeren på vegne af regeringen her i sommer udgivet et hæfte, der hedder »Arbejdsmarkedspolitikken«, og

undertitlen er: »Så langt er vi kommet«. Det betragter vi som et erkendelsesskrift, en erkendelse af, at det i hvert fald er gået op for nogen i regeringen, hvad det drejer sig om på uddannelses- og arbejdsmarkedspolitikens område. Jeg vil godt citere fra dette skrift, side 12. Efter at have gennemgået mulighederne frem til år 2000 siger ministeren:

»Derfor må det sikres, at den arbejdsstyrke, der vil være til rådighed dvs. både den, der allerede er på arbejdsmarkedet, og de unge, der vil komme ind på arbejdsmarkedet, hele tiden er ajour og på toppen i kvalifikationsmæssig henseende. Dette vil stille store krav til både medarbejdere, virksomheder og arbejdsmarkedspolitikens tilrettelæggelse.«

Det er vi fuldstændig enige i, og det er da også baggrunden for, at Socialdemokratiet har fremsat dette forslag, hvori ændringen af jobtilbudsordningen klart indgår.

Men vi vil godt sige, at det gør det altså ikke med det, regeringen skriver i dette hæfte. I næsten hvert afsnit skriver man om, at det stiller store krav til virksomhederne og til medarbejderne, det stiller store krav til Folkeetinget, og det stiller store krav til regeringen om, hvordan vi får rettet op på det her, således at erhvervslivet med den teknologiske fornyelse og revolution, der er inden for erhvervslivet, får arbejdskraften uddannet således, at det har mulighed for at imødegå fremtidens udfordringer.

Men der var ingen bud fra regeringen på dette område. Regeringen har ingen bud, den har kun nogle flotte formuleringer i et program.

Det er Socialdemokratiets opfattelse, at vi skal bruge den periode, vi er inde i i øjeblikket med krisetider, med arbejdsløshed, som en udfordring til at uddanne os og til at få uddannet arbejdskraften bedst muligt, således at vi kan stå rustet til at tage imod fremtidens udfordringer.

Vi tror ikke på, at dette kan gøres, som regeringen og finansministeren her i dag lagde op til: at man kan blive ved med at lade samfundet udvikle sig så voldsom skævt, som det er sket, og lade de værdier, som der stadig produceres flere af i det danske samfund, gå forbi de dårligst stillede i Danmark.

Derfor kan vi heller ikke acceptere finansministerens forklaring på, at man nu har fun-

[Kaj Poulsen]

det er rimeligt niveau for regulering af dagpengene, nemlig med 3,6 pct. i 1987 og 1988, når vi for 1987' vedkommende ved, at det langt, langt er oversteget af lønstigningerne.

Hvis vi skal have rettet Danmarks skæve økonomi og ubalance op, skal der tages alvorligt fat på arbejdsmarkeds- og uddannelsespolitikken, og det gøres ved, at man positivt går ind i forhandlinger om det forslag om en ændring af arbejdstilbudsloven, som Socialdemokratiet har fremsat, og ikke ved de småjusteringer og frynsere, som arbejdsministeren offentliggjorde den 5. oktober.

Men vi håber, at det, finansministeren sagde her i dag om muligheden for at kunne forhandle sig til enighed, ikke bare gjaldt det, regeringen har lagt frem med hensyn til skattefiduser. Skal der være enighed på dette meget, meget vigtige område for Danmark, må man også se på arbejdsmarkeds- og uddannelsespolitikken. Ellers er der ingen mulighed for at finde enighed.

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

Statsministeren gjorde det under åbningsdebatten, finansministeren gjorde det i dag, nemlig stod og bukkede for Socialdemokratiet, ja, faktisk leflede for et samarbejde med Socialdemokratiet.

Vi har nu hørt to ordførere fra Socialdemokratiet, nemlig hr. Lykketoft og hr. Kaj Poulsen, og vi har tre regeringsforslag til behandling. Jeg vil gerne have en melding fra Socialdemokratiet om, hvordan man egentlig har modtaget den invitation, der er udsendt fra regeringen. Afviser man blankt de tre foreliggende forslag fra regeringspartierne? Hr. Kaj Poulsen står f.eks. og siger, at han deltager gerne i nogle forhandlinger. Men nu ligger der nogle konkrete forslag på bordet, og det ville da være interessant at høre, om Socialdemokratiet totalt afviser, eller hvordan det egentlig skal opfattes.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg forstår, at hr. Dohrmann lige er kommet ind i salen. Jeg har faktisk kommenteret de tre regeringsforslag. Jeg har også sagt, at der er en række enkeltelementer, som vi isole-

ret set er positive over for, men at vi må se den samlede regeringspolitik fremlagt her og diskutere den i sammenhæng med de forslag, der er indeholdt i vores beslutningsforslag.

Aagaard (KF):

Omlægningen af den økonomiske politik ved firkløverregeringens tiltrædelse i 1982 betød, at danske virksomheder i nogle år har præsteret en markant fremgang i produktion, beskæftigelse, investeringer og eksport. En fremgang, der også sammenlignet med andre vestlige lande har givet bemærkelsesværdige resultater, indtil vi måske her i 1987 må konstatere, at fremgangen stoppede og vi nu befinder os i en fase, som jeg vil betegne som en vækstpause.

Jeg synes dog, det er opmuntrende i dag i Børsen at læse, at vor samlede industrieksport til Vesttyskland i årets 5 første måneder er steget med 11 pct. Er det en udvikling, der stabiliseres, kommer vi måske hurtigt ud af den fase, jeg før betegnede som en vækstpause.

Fremgangen i vort erhvervsliv betød et fald i antallet af arbejdsløse, hvilket i betydelig grad har bidraget til forbedring af statsfinanserne. Modsat fik væksten i investeringerne og forbruget samtidig betalingsbalanceunderskuddet til at vokse.

Det er forhold, vi i Det Konservative Folkeparti er indstillet på fortsat at gøre noget ved, og vi finder det uomgængelig nødvendigt, at danske virksomheders konkurrenceevne styrkes.

Regeringens dynamiske erhvervspolitik har altså givet fremragende resultater, men vi skal videre med en ny indsats over for konkurrenceerhvervene.

Hvilke problemer er det så der bliver løst med regeringens forslag? For det første en øget konkurrenceevne gennem skatte- og omkostningslettelse, for det andet en øget internationalisering af vort erhvervsliv og for det tredje forbedrede vilkår for eksportmedarbejderne.

Forøgelsen af konkurrenceevnen skal ske – med henvisning til statsministerens åbningstale – over tre faser: en første fase, en skatte- og omkostningslettelse, som vi behandler nu, og som betyder en forbedring af konkurrenceevnen for eksporterhvervene, der svarer til en

[Aagaard]

3-4 pct. af deres lønsom. En anden fase, som betyder en omlægning af de såkaldte arbejdsgiverafgifter, der vil reducere konkurrenceerhvervenes lønomkostninger med yderligere 5 pct. Og endelig en tredje fase, hvor der lægges op til en forhandling med arbejdsmarkedets parter om løntilbageholdenhed, øget opsparring og efterfølgende skattnedsættelser fra indgangen til anden del af overenskomstperioden.

Jeg skal herefter komme med nogle bemærkninger til de enkelte forslag. Eksportfremmetilskuddene, som i dag er skattepligtige for modtagerne, foreslår regeringen gjort skattefri, samtidig med at man bevarer fradragets retten for udgifterne. Det finder vi meget positivt, idet vi tror, at forslaget vil animere måske især mindre og mellemstore virksomheder til en øget aktivitet på eksportområdet.

Frdraget for udgifter til grundforskning er efter vor opfattelse nødvendigt for at motivere til en øget indsats på dette område. Vi må erkende, at den hidtidige indsats har været alt for lille til, at vi kan opretholde vort stade som et højt udviklet industriland, endsiges hæve vort niveau. Vi må arbejde hen imod en større internationalisering af vort erhvervsliv. Og 125 pct.s frdraget for virksomheder, som deltager i særlige internationale forskningsprojekter som EUREKA og ESPRIT, tror vi på vil styrke disse bestræbelser og bidrage til, at vort erhvervsliv kan deltage aktivt i bestræbelserne på at forbedre europæisk erhvervslivs konkurrenceevne på verdensmarkedet.

Jeg vil dog godt allerede nu pege på, om vi under udvalgsarbejdet kan forsøge at udvide forslaget, så det bredere tager hensyn til andre internationale forskningsprojekter.

Forslaget, som giver driftsselskaber fradragets ret på gaver, som ydes til foreninger m.m., der anvender midlerne til forskning, finder vi naturligt og logisk, og vi hæfter os her ved, at skattemyndighederne ikke skal være godkendende myndighed, men derimod Planlægningsrådet for Forskningen. Det kan vi tilslutte os, og vi betragter også forslaget som en administrativ forenkling.

Som en naturlig konsekvens af vandmiljøhandlingsplanen kan vi give tilslutning til forslaget om straksafskrivning af investeringer i bl.a. rensningsanlæggene. Der kan ikke her-

ske tvivl om, at det vil betyde en hurtigere forbedring af miljøet.

Vi er også positive over for forslaget om en forhøjelse fra 25 pct. til 30 pct. i anskaffelsesåret af de gældende regler for afskrivninger på driftsmidler. Herved lignestiller vi jo afskrivningerne i anskaffelsesåret med de efterfølgende år, og det vil være med til at sikre en fortsat nødvendig investeringstakt.

Om forslaget til forbedring af eksportvirksomhedernes afgiftsstilling skal jeg sige, at det jo er en kendsgerning i dag, at en del eksportvirksomheder ikke kan få fordel af den forskudsvisse udbetaling af eksportmomsen på grund af, at deres skyldige moms fra den indenlandske omsætning er større end momsen fra eksportomsætningen. Dette forslag, som går ud på at smidiggøre praksis for udskillelse af eksportenheder under en selvstændig momsregistrering og med en adgang til en delregistrering, kan efter vores opfattelse betyde en væsentlig likviditetslettelse og en meget betydelig rentefordel for erhvervslivet i en størrelsesorden, som løber op til mellem 3/4 og 1 mia. kr., såfremt de 30.000 eksportvirksomheder, som der her er tale om, vil benytte sig af forslaget. Vi er dog ikke i tvivl om, at forslaget her kræver en særdeles grundig information fra myndighedernes side.

Jeg skal herefter vende mig til de forslag, som klart vil forbedre vore eksportmedarbejderes skattevilkår. Det er min opfattelse efter mange samtaler med eksportsælgere, at disse i mange år har følt sig skattemæssigt udnyttet. Man har nok på papiret tjent mere end sine hjemlige kolleger, men efter at skattevæsenet har taget sin del, er der ingen forskel. Når så hertil kommer, at det at rejse rundt i hele verden, ofte 2-3 uger ad gangen, både er krævende og hårdt og nødvendigvis også betyder, at ægtefællen af hensyn til hjem og børn er afskåret fra at tage arbejde, så kan man godt forestille sig, at et sådant job frister færre og færre, også set i lyset af det nye familiemønster, hvor begge ægtefæller har udearbejde.

Efter vor opfattelse er det på høje tid, at der fra samfundets side ydes betydelig bedre skattevilkår til vore eksportsælgere. Hvad nytter det nemlig, at vi herhjemme har virksomheder, som har investeret i et dyrt og effektivt produktionsapparat, og som kan producere de bedste varer og forhåbentlig også om kort

[Aagaard]

tid til en konkurrencedygtig pris, hvis ingen ved det og ingen kommer ud på eksportmarkederne og fortæller det? Vi må være med til at sikre, at de mange dygtige eksportsælgere, der i dag kæmper for at skaffe afsætning af så mange danske varer som muligt, får økonomisk rimelige vilkår.

De enkelte forslag er meget udførligt beskrevet, og selv om de ikke alle opfylder vore forventninger, vil jeg dog fremhæve forslaget om, at en arbejdsgiver, der afholder eksportsælgernes udgifter efter regning, fremover vil kunne udbetale et skattefrit beløb på 210 kr. til de mange udgifter, som vi alle ved det ofte er umuligt at få bilag på. Det er et forslag, som betyder noget for fremtiden, og som kan være med til, at rigtig mange eksportsælgere med glæde tager ud og sikrer kontrakter til danske virksomheder på et marked, hvor kravene til faglig viden er store, og hvor konkurrencen er og fortsat vil blive betydelig hårde, end vi tidligere har oplevet.

Mulighederne for at frigive gamle investeringsfondshenlæggelser, som er i størrelsesordenen 8-10 mia. kr., til udgifter i forbindelse med eksportfremstød samt til forskning og udvikling finder vi er en virkelig god idé og absolut med til at fuldende billedet af en betydelig forbedring af konkurrenceevnen.

Alt i alt er regeringens forslag efter vor opfattelse udtryk for en dynamisk og en langsigtet løsning på en forbedret konkurrenceevne, og vel at mærke uden at man ødelægger balancen på vort statsbudget. Det er et forslag, som jeg føler at regeringen og skatteministeren fortjener tak for.

Jeg skal herefter knytte nogle kommentarer til det socialdemokratiske beslutningsforslag. Det kommer sikkert ikke bag på nogen, at jeg kan erklære mig helt enig med finansministeren i, at man må undre sig over, at der i det socialdemokratiske oplæg er så få forslag, som direkte tager sigte på en forbedring af konkurrenceevnen. Jeg føler, at det i høj grad er bekymrende, at Socialdemokratiet vil forøge statens udgifter med over 7 mia. kr. - et beløb, som uden al tvivl vil blive omsat i forbrug og føre til en betydelig forværring af vor betalingsbalance.

Man vil anvende 2 mia. kr. til en øget indsats på arbejdsmarkeds- og uddannelsesområdet og til styrkelse af vort samfunds erhvervs-

udvikling samt yderligere 1 mia. kr. til investering i forskning og teknologi. Men man agter at skaffe 8,1 mia. kr. direkte eller indirekte fra erhvervslivet. Det er efter vor opfattelse ikke blot en helt forkert, men også i høj grad en usikker vej at betrede. Kendsgerningen netop nu er jo den, at det er konkurrenceevnen, som er hovedproblemet og i regeringens forslag det centrale element.

En gennemgang af beslutningsforslagets erhvervspolitiske del tyder dog på, at det vil være muligt under udvalgsarbejdet at sikre flertal for en række af regeringens forslag. Jeg tænker her især på de forbedrede vilkår for eksportsælgere, støtte til deltagelse i internationale forsknings- og udviklingsprogrammer og forbedrede muligheder for en systemeksport.

Fra Det Konservative Folkepartis side går vi til udvalgsarbejdet med den indstilling og det håb, at partierne, der sagligt og konstruktivt går ind i forhandlingerne om gennemførelsen af forslagene, må have som udgangspunkt, at ligevægten på statsbudgettet bevares, at vores betalingsbalance skal forbedres, at beskæftigelsen skal øges og konkurrenceevnen styrkes.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Finansministerens bemærkning om, at Socialdemokratiet ikke er optaget af konkurrenceproblemerne, bliver jo ikke mere rigtig af at blive gentaget af hr. Aagaard. Derfor skal jeg bare ganske kort repetere for det første: de foranstaltninger med hensyn til uddannelse, arbejdsmarked, erhvervsfremme, eksportfremme og forskning, som er indeholdt i det socialdemokratiske beslutningsforslag, er alt sammen noget, som bidrager til at styrke konkurrenceevnen. Og en krone givet ud dér er nok så effektiv i så henseende som en krone lettet i generel afskrivningsforbedring. Derfor kan man ikke argumentere imod den socialdemokratiske model på den måde, hr. Aagaard gør.

Det andet er, at jeg egentlig slet ikke forstår regeringens og regeringspartiordførerens revsen af Socialdemokratiet for disse ekstra udgifter, heller ikke den del, der skal gå til at skabe en større social retfærdighed, for en af de ministre, som står for den økonomiske samordning i regeringen, den, som bærer tit-

[Lykketoff]

len – selv om der er mange, der står for den, har jeg forstået – har allerede sagt god for de 5 af de 7 mia. kr. i Socialdemokratiets ekstra udgiftsforslag.

Derfor kan jeg egentlig ikke se, at vi har så store problemer på det område, som hr. Aagaard lod skinne igennem, hvis den minister, der står for samordningen, tegner firmaet.

Rahbæk Møller (SF):

De tre forslag fra regeringens side, som vi har til behandling her, er et symptom på, at regeringens stærkt opreklarede dynamiske erhvervspolitik er brudt sammen, og at regeringen i stedet for er vendt tilbage til en politik med bevidstløse tilskud til erhvervslivet via skattesystemet.

Lad os sige med det samme: SF kan ikke støtte en politik, hvis hovedelement er generelle skattelettelser. Det betyder ikke, at vi ikke mener, der er behov for at gøre noget ved erhvervslivet, og at der er behov for at gøre noget ved konkurrenceevnen, men vi mener, det er helt andre elementer, der skal ind.

For det første er der behov for at demokratisere erhvervslivet for at udnytte den dynamik, som de ansatte kan tilføre deres arbejdspladser, hvis de får indflydelse på dem. En sådan reform må meget gerne kobles sammen med videre investeringsrammer for Dyrtdsfonden, ATP og pensionskasserne. Der er brug for et bedre samspil mellem den offentlige og private sektor for at bruge f.eks. offentlige indkøb langt mere offensivt i erhvervspolitikken og for at koble erhvervspolitikken sammen med samfundets generelle målsætninger; f.eks. burde miljøpolitikken og erhvervspolitikken kobles langt mere sammen, så vi kunne bevæge produktionen hen i en retning, der skåner miljø og ressourcer.

Der er behov for at give kommunerne langt større udfoldelsesmuligheder ved at blødgøre kommunalfuldmagten osv. Jeg kunne fortsætte længe, men det tillader tiden ikke.

Jeg vil blot slutte af med en klar melding om, at SF, hvis det er muligt i dette Folketing at skabe flertal for en målrettet erhvervspolitik, herunder øget indflydelse til de ansatte og en bedre kobling mellem erhvervspolitik og miljøpolitik, ikke vil afvise at støtte forslag, der også på kortere og helt kort sigt kan forbedre konkurrenceevnen.

Hr. Aage Frandsen vil senere kommentere det socialdemokratiske beslutningsforslag nærmere; jeg vil blot her sige nogle ganske få ord om de erhvervspolitiske dele af beslutningsforslag nr. B 1. Jeg må således konstatere, at der i overskrifterne er en meget stor overensstemmelse mellem vores og Socialdemokratiets tanker. Vi må også konstatere, at det gælder på langt de fleste punkter, når man går ned i de konkrete tekster, men jeg er nødt til at anholde et enkelt problem, nemlig i sammenkoblingen af erhvervspolitikken og miljøpolitikken, hvor der indlysende er sket kludder i sammenskrivningen. Under det punkt, hvor der skulle stå behovstyrede udviklingsprogrammer, står der noget helt andet, og så har man føjet et eller andet til om investeringspolitik. Det er blevet ubehjælpeligt, for at sige det ligeud. Jeg tror ikke, der er noget politisk problem i det; jeg tror, det skyldes hastværk eller måske mange personskift inden for den socialdemokratiske erhvervspolitik. Jeg håber, vi kan tale om det, men hvis disse ting bringes i orden, må vi i hvert fald konstatere, at der er bred overensstemmelse mellem Socialdemokratiet og SF på disse punkter.

Jeg vil slutte af med mere konkret at gennemgå regeringens skatteforslag. Det er jo ikke alle, der er medtaget her; af de store er det faktisk kun ét, nemlig forhøjelsen af førstearfskrivningerne, og det må jeg straks komme med en melding om, at den kan vi ikke under nogen omstændigheder medvirke til. Jeg er glad for at høre, at det også er Socialdemokratiets holdning, og jeg har i øvrigt noteret mig, at også Håndværksrådet tilsyneladende er enig i den vurdering; den er alt for diffus og bred til, at den kan bruges til noget som helst.

Hvad angår de mindre forslag, er vi villige til i udvalget at se på, om der skulle være problemer med hensyn til de forbedrede skatteregler for eksportsælgerne. Forslaget om skattefrihed for eksportfremmetilskud er vi imod; det er en uskik, at man kan bevare fradrag for udgifter, som staten betaler, og det er det, der er realiteten i det. Det er også uheldigt, fordi tilskud i denne form kun vil virke over for de virksomheder, der har overskud, og det er ikke altid de mest dynamiske. Hvis der skal gøres noget ved eksporttilskuddene, mener vi, de skal sættes i vejret i stedet for dette her.

[Rahbæk Møller]

Forslaget om fradrag for grundforskning kan vi støtte for at glæde regeringen, det har nemlig ingen som helst virkning. Det er aldrig nogen sinde sket, at en virksomhed har fået nægtet fradragsret for forskningsudgifter, fordi skattevæsenet hævdede, at der var tale om grundforskning og ikke anvendt forskning; så det kan vi godt støtte, det sker der ikke noget ved.

Forslaget om 125 pct.s fradrag for forskningsudgifter i forbindelse med EUREKA og EF-projekter er vi ikke glade for – det er vi faktisk imod – men jeg vil samtidig rose regeringen for, at den er kommet med dette forslag i en så begrænset udformning, for der har jo været et ret stort pres for, at man generelt skulle indføre 125 pct.s fradrag for forskningsudgifter, og dette her er trods alt kun småting.

Fradragsret for gaver til forskningsinstitutioner mener vi bør ses i sammenhæng med fradragsret for sponsorvirksomhed generelt. Det er vi ikke stemt for, og jeg synes under alle omstændigheder, det er forkert at tage en enkelt ting ud.

Endelig er der frigivelse af gamle investeringsfondshenlæggelser til eksportfremstød og til forskning og udvikling. Det er ikke vores kop te, men jeg er også nødt til at sige, at det heller ikke er noget, der ophidser os voldsomt, for jeg tror hverken der er ret megen effekt eller ret mange udgifter i det.

Som det fremgår, har jeg faktisk set ret afslappet på de fleste af de forslag, der angiveligt skulle fremme forskningen, af den simple grund, at jeg ikke tror, de har nogen virkning, og derfor heller ikke tror, de vil koste noget videre, men det er jo i sig selv et problem, for vi har sandelig det problem, at erhvervslivets forskning er alt for beskedent, og derfor er det et selvstændigt problem, at regeringen i stedet for at gøre noget ved det kommer med nogle forslag, der tilsyneladende kun har til formål at vise, at nu gør regeringen noget, men gør så ikke noget alligevel – det er et selvstændigt problem.

Aage Frandsen (SF):

SF er enig i de intentioner, der ligger i det socialdemokratiske forslag. Vi er også på en række punkter enige i de elementer, som indgår i den politik, det er udtryk for, men da

forslaget ikke er særlig præcist, er det også lidt svært for os at vide, hvor præcis enige vi er.

Vi er for det første enige i det forslag, som bærer overskriften »Social retfærdighed«, forslaget om, at dagpengesatserne for efterlønsmodtagere og kontanthjælp skal hæves med 10 pct. Det svarer helt til det forslag, vi selv har fremsat. Vi mener, vi senere må vende tilbage til, hvornår vi kan forhøje den yderligere, sådan at det sidste efterslæb bliver indhentet. Det burde allerede være sket nu, men vi er villige til – og det fremgår af vort eget forslag – at tage det i to trin.

Efterlønsmodtagerne, bistandsklienterne og de arbejdsløse har allerede båret nok.

Vi er også enige i forslaget om, at 9-måneders-reglen i bistandsloven skal afskaffes – det er en af skampletterne i vort sociale system. Vi er også enige i forslaget om, at folkepensionisternes vilkår skal forbedres, men jeg vil gerne understrege, at vi mener, at det er vigtigt, at det især bliver de pensionister, der kun har deres folkepension at leve af, som får et ordentligt løft.

Dette forslag går ud fra, at der er en nøje sammenhæng mellem arbejdsmarkedspolitikken og uddannelsespolitikken, og det er vi helt enige i. Det er vi både ud fra en betragtning om, at det er vigtigt af hensyn til at skabe lige muligheder, og ud fra en betragtning om, at vi skal gavne landets konkurrencesituation.

En af de vigtigste reformer, vi i den forbindelse forhåbentlig får gennemført inden for overskuelig tid, er en reform vedrørende betalt frihed til uddannelse. Vi skulle gerne gøre det muligt for mennesker, der er på arbejdsmarkedet, at få orlov til at deltage i en uddannelse og samtidig sikre, at de har økonomiske muligheder for at benytte sig af en sådan orlov.

Men da der i første omgang formentlig er begrænsede økonomiske muligheder til rådighed, og da der muligvis også er kapacitetsproblemer på uddannelsesområdet, mener vi, det igen er vigtigt at understrege, ligesom forslaget gør, at det først og fremmest er dem med de korteste uddannelser, som skal have tilbudet først.

Men samtidig er det vigtigt, til trods for at der er gjort noget de senere år på erhvervsud-

[Aage Frandsen]

dannelses- og arbejdsmarkedsuddannelsesområdet, at man udvider kapaciteten meget mere på dette område. Det er grotesk, at vi stadig væk på den ene side taler om uddannelse og uddannelse, og at der på den anden side stadig væk er pladsproblemer.

Vi er også enige i forslaget om, at uddannelsesstilbudet til de arbejdsledige skal rykkes frem.

Endelig er vi enige i forslaget om, at de nedsatte dagpenge helt skal væk. Det svarer til et forslag, vi selv har fremsat i Folketinget.

Hvad angår uddannelsesforslag i øvrigt, er det vigtigt at undersøge, som man også lægger op til her, hvorfor så mange unge dropper ud af uddannelsessystemet, og hvorfor der sker så mange skift i uddannelserne; det kunne tyde på, at der er noget galt.

Folketinget vedtog sidste år en ændring af gymnasieloven, og den fandt vi ikke var tilfredsstillende, men behovet for en reform af uddannelserne er dog langt større, når det drejer sig om erhvervsuddannelserne, og i den forbindelse er det vigtigt, at vi får et uddannelsessystem, der sikrer uddannelsesmuligheder for alle.

Endelig skal jeg for god ordens skyld notere, at vi selvfølgelig også er enige i, at der skal skaffes praktikpladser til alle inden for efg-området, og at adgangsbeholdning til de videregående uddannelser skal afskaffes.

Hvad angår jobskabelsesloven, ser vi den som et udmærket supplement til de andre erhvervspolitiske initiativer. Vi var selv i sin tid med til at lave loven og beklager meget, at den har fået en så krank skæbne, som tilfældet er. Det er efter vores opfattelse et udmærket supplement til de andre tiltag, som findes i forslaget.

Som det allerede fremgik af min partifælle hr. Rahbæk Møllers indlæg, er vi også meget positive over for en række af de socialdemokratiske initiativer med hensyn til målrettet erhvervs politik. Jeg vil her specielt hæfte mig ved, at forslaget har medtaget ideen om, at de ansatte skal inddrages i forvaltningen af de fondsmidler, som kommer fra ATP og pensionskasserne. Det er et udmærket træk i retning af demokratisering af forholdene på arbejdsmarkedet.

Gennemførelsen af disse forslag koster jo penge, og det er ikke, fordi jeg skal blande

mig i diskussionen mellem hr. Lykketoft og finansministeren, men jeg synes ikke, finansministeren har helt uret. Det er beklageligt, at man forfalder til at se på de forslag, der fremsættes i Folketinget, på den måde, at man forlanger, at udgifter for statens vedkommende skal hænge sammen med indtægter. Det skal de selvfølgelig. Men vigtigere er det da, hvordan det hænger sammen i forhold til betalingsbalancen. På kort sigt kan det socialdemokratiske forslag give nogle vanskeligheder. På lang sigt vil det klart bedre betalingsbalancen efter vores opfattelse.

Vi er enige i det socialdemokratiske forslag om indtægter til det offentlige, som skal gavnede dette projekt, men vi mener også, det er vigtigt at pege på andre dele, og i den forbindelse vil vi nævne afgifter på miljø- og resourceforbrug; det kunne også være skatter på de højeste indkomster, f.eks. bruttoindkomster over 250.000 kr.; det kunne også være, vi skulle se på nogle af de eksisterende erhvervsforanstaltninger, sådan at det fik den virkning, at det samlede forbrug ikke steg, men at der skete en ændring af forbruget, sådan at de dårligst stillede fik klare forbrugsforbedringer, uden at det medførte generelle forbrugsstigninger.

Uanset disse bemærkninger, som ikke er kritiske, men alligevel bemærkninger i retning af, at forslaget måske kunne have været lidt mere præcist på nogle punkter med hensyn til finansieringsdelen, er vi meget positive over for det socialdemokratiske forslag og ser mange muligheder for at blive enige, men vi udgør jo ikke et flertal, og derfor er det et spørgsmål, om De Radikale vil være med på uddannelsesområdet og demokratiseringsområdet, for så er der jo også et flertal for det.

Skrunsager Skau (V):

Den pakke, vi diskuterer i dag, har i allerhøjeste grad noget med forbedring af konkurrenceevnen at gøre, mens det socialdemokratiske oplæg har noget med socialpolitik at gøre.

Men først til regeringens oplæg. Jeg føler ikke, at vi kan komme uden om, at det, der lægges op til i den pakke, vi har til behandling, og hvor initiativerne er blevet taget den 18. august i år, vil være med til at forbedre dansk erhvervs livs konkurrenceevne både på

[Skrunsager Skau]

vort eget marked og på vores eksportmarkeder.

Men vi har også erkendt, at denne pakke nok ikke er tilstrækkelig, og i Venstre ser vi derfor frem til at drøfte de nye ideer og forslag til en omlægning af arbejdsgiverafgifterne, som regeringen har bebudet, ligesom vi ser frem til at drøfte foranstaltninger på arbejdsmarkedet, der kan være med til at sikre, at vores lønstigninger holdes under lønstigningerne i de lande, vi konkurrerer med.

Vi må erkende, at årsagen til, at dansk erhvervslivs konkurrenceevne er blevet forringet, er, at regeringens indkomstoppolitiske mål ikke er blevet overholdt. Det gik godt fra 1982 frem til 1985. I denne periode steg lønomkostningerne i Danmark mindre end i hovedparten af de lande, vi konkurrerer med. Det var det, der gav basis for, at vi fik 200.000 flere i arbejde, især i det private erhvervsliv, og at vi fik en betydelig nedgang i antallet af arbejdsløse og bistandsmodtagere.

Det er denne succes, vi igen vil sikre, men situationen er unægtelig en anden i dag, end den var i efteråret 1982. Siden 1986 har de danske lønomkostninger desværre på ny ligget over lønomkostningerne i de lande, vi konkurrerer med, selv om der i Folketinget i foråret 1985 var flertal for, at lønstigningerne skulle holdes under 2 pct. i de to år. Det har vi ikke kunnet fastholde, og det er det, som i allerhøjeste grad er med til at skabe socialt dårlige forhold og især skabe arbejdsløshed; når arbejdsløsheden stiger, er det jo de ufaglærte på det private arbejdsmarked, der bliver arbejdsløse før de offentligt ansatte.

2-pct.s-målsætningen blev ikke overholdt af arbejdsmarkedets parter, og det har tillige medført, at erhvervslivets kapitalomkostninger, herunder altså rentekomkostningerne, er blevet alt for høje ikke mindst i forhold til de lande, vi konkurrerer med. Industrirådet har beregnet, at en ny arbejdsplads i erhvervslivet koster en halv milliard kroner at etablere. Rentabiliteten af arbejdspladsen er derfor afhængig af, om vi kan fremskaffe risikovillig kapital til 6 pct. eller til 15 pct. Det påvirker arbejdspladsens kapitalomkostninger med mellem 30.000 kr. og 75.000 kr.

Det understreger igen vigtigheden af Venstres målsætning om at holde inflationsskabende lønstigninger på nul, for det medfører

tillige bedre og mere lige konkurrenceforhold for produktionskapitalen mellem landenes erhvervsvirksomheder.

I den forbindelse er det af overordentlig stor betydning at holde den danske krone i ro, hvilket nu også endelig er blevet erkendt af Socialdemokratiet.

Under den tidligere regering var de nominelle lønstigninger og renten over det dobbelte af, hvad den er i dag. Det medførte en katastrofal nedgang i antallet af job i den private produktions- og eksportsektor på grund af den stærkt stigende konkurrenceforringelse uanset de ofte og gentagne ensidige devalueringer af den danske krone.

Det er derfor glædeligt, at Socialdemokratiet nu er kommet på bedre tanker, men lad det nu ikke bare blive ved tankerne. Nu kræves der handling, en handling, Socialdemokratiet kan være med til at udføre ved at støtte regeringens forslag til forbedring af vores konkurrenceevne, som vi ønsker at få en så bred støtte til som vel muligt.

Jeg vil senere gøre nogle bemærkninger til det socialdemokratiske forslag om social retfærdighed og modernisering af erhvervslivet og arbejdsmarkedet.

Tilbage til regeringens oplæg til de enkelte punkter. Regeringens initiativ til forbedring af erhvervslivets konkurrenceevne er flerstrengt – det er en helhed. Det første er direkte at forbedre virksomhedernes likviditet ved eksport ved en hurtig tilbagebetaling af momsandelen, og det kan jeg forstå vi kan klare administrativt. Det forbedrer direkte vores konkurrenceevne.

Det andet er en forbedret afskrivningsmulighed, der vil fremme vore investeringer i erhvervslivet og dermed også sikre flere arbejdspladser og større produktion.

Det tredje består i skattemæssigt at forbedre vilkårene for virksomhedernes udsendte medarbejdere for at fremme eksportindsatsen uden for landets grænser. Det øger likviditeten, det øger lysten, og derved får vi et resultat, der udmøntes i en bedre og større eksport.

Det fjerde punkt er – i form af skattefritagelse og fradrag – at øge forskningsindsatsen, udviklingsindsatsen og markedføringsindsatsen. Det er nødvendigt for at fremme udviklingen af nye produkter, som vi ved andre lande og forbrugere interesserer sig for.

[Skrumsager Skau]

Det femte punkt, der er med, men som endnu ikke er udformet i lovforslag, er en reducere ring eller afskaffelse af formuebeskatningen af erhvervsaktiver.

Men som jeg sagde indledningsvis, må vi se i øjnene, at der må gøres noget yderligere for at forbedre det eksporterende erhvervslivs konkurrenceevne, eventuelt ved den bebudede omlægning af arbejdsgiverafgiften og med trepartsdrøftelser eller med en direkte trepartsforhandling, således at vi holder lønglidningerne på nul. Det er den øgede beskæftigelse og produktion, der giver Danmark den ægte sociale genopretning, og vi har skyerne over os: der forventes stigende arbejdsløshed, færre investeringer og større social nedtur, som det står i Det Økonomiske Sekretariats seneste publikation. Men jeg er sikker på, at en gennemførelse af regeringens oplæg vil medføre helt andre og meget bedre resultater.

Jeg synes, det socialdemokratiske oplæg er en prisværdig arbejdsopgave, men meget tyder på, at man har taget alt godt fra havet. Det indeholder en masse ideer og tanker, nogle er mere konkrete – som f.eks. forhøjelse af de sociale ydelser – andre er mere ukonkrete, men i allerhøjeste grad præget af centralisme. Det, der er i forslaget til øget forbrug, er i allerhøjeste grad guld og grønne skove, men det, vi har behov for, er øget produktion og forbedrede produktionsvilkår og konkurrenceevne.

Jeg føler heller ikke, at Socialdemokratiet har gjort sig helt klart, hvilken situation vi står i i dag, i oktober 1987. Det var de vel heller ikke helt i slutningen af 1970'erne, men i 1982 blev de klar over, at de ikke kunne mere. Det, Socialdemokratiet har lagt frem i dag, og som vel nærmest kan kaldes alt godt fra havet, er en plan, der kan føre Danmark ud i endnu værre og større problemer end dem, vi har i dag. Derfor er større sociale ydelser, uden at vi får noget igen bortset fra øget pres på forbrug, på lønninger og på betalingsbalance, den forkerte vej. Efter Venstres mening er det ikke lønpres, ikke plads til øget forbrug, vi skal tilstræbe, det er plads til at forbedre vores produktion, således at vi kan fjerne vores betalingsbalanceunderskud. Øgede skatter og udgifter, som ligger i forslaget, vil øge vort skatte tryk, som Venstre er imod, og jeg vil gerne minde Socialdemokratiet om, at

også de her fra talerstolen har kritiseret den nuværende regering for det høje skatte tryk.

Det er et socialdemokratisk forslag, der ikke finansielt hænger sammen, og jeg har lyst til at bruge det udtryk, som hr. Niels Helveg Petersen brugte under åbningsdebatten, nemlig at finansieringen sker med matadorpenge. De almindelige sammenhænge i økonomi lader Socialdemokratiet ude af betragtning.

Herefter vil jeg gøre nogle få bemærkninger til de enkelte forslag, bl.a. forslaget om forøgelse af de sociale bidrag.

Jeg tror, vi alle gerne vil hjælpe de økonomisk svage i vores samfund, men i Venstre mener vi, at den bedste form for hjælp fås ved at skabe arbejde og vilje til alle, især ved arbejde i det private erhvervsliv. Måske kan vi se lidt mere på de forskellige samspilsproblemer, og jeg vil også gerne understrege, at sociale problemer ikke løses med en pose penge-politik, som Socialdemokratiet altid har stået for, nej, det gøres ved, at vi tænker på hinanden som mennesker.

Derfor vil vi gerne anvende passive penge aktivt i vores samfund. Derfor vil vi gerne kunne anvende kronerne i erhvervslivet, for en krone i erhvervslivet har multiplikationsvirkning og bliver dermed flere kroner, hvorved vi får en flerkronevirkning hos de svage i vores samfund. Det er det, Venstre står for, eller sagt med andre ord: vi vil sikre de arbejdsløse fuldt arbejde til fuld løn i stedet for at holde dem i arbejdsløshed.

Det er Venstres løsning til en bedre beskæftigelse, til en større produktion og dermed en løsning af vores betalingsbalanceproblem. Desuden vil en stærk styring af indkomstpolitikken og lønudviklingen betyde, at købekraften ikke bliver udhulet, og at vi kan få stoppet den asociale inflation.

For pensionister har regeringen gennemført foranstaltninger, så de i dag er betydelig bedre stillet, end de var under den tidligere socialdemokratiske regering.

Venstre er enig i, at der fortsat må ske forbedringer på uddannelsesområdet, idet vi er klar over, at et hævet kvalifikationsniveau forbedrer Danmarks konkurrenceevne. Det er vi allerede i fuld gang med, og vi er naturligvis interesseret i at se nærmere på Socialdemokratiets forslag på uddannelsesområdet og vurdere rækkevidden heraf.

[Skrumsager Skau]

Vi er ikke enige i Socialdemokratiets forslag om løn til alle under uddannelse. Det vil i allerhøjeste grad være med til at forøge vores erhvervslivs omkostninger.

Vedrørende det indre marked, som Socialdemokratiet nævner i deres forslag, kan vi være enige langt ad vejen i, at vi må sikre, at vi er foran på den side. Jeg kan ikke lade være med at påpege, at Danmark fortsat har mulighed for at gå ind i den europæiske patentkonvention, som i allerhøjeste grad vil være til gavn for danske virksomheder. Jeg føler, det haster.

Vedrørende de ændrede regler for anvendelse af ATP- og LD-pensionsmidler, så anvendes disse midler allerede i dag fuldt ud på kapitalmarkedet til opkøb af aktier og obligationer. Hvis der åbnes for yderligere køb af aktier, bliver det altså til færre køb eller mindre køb af obligationer. Vi overfører derved nogle midler, som i og for sig ikke medfører øget kapital til vores aktieselskaber, kun til dem, der har aktierne i dag.

Venstre er desuden bange for den meget store magtkoncentration, som ligger i det socialdemokratiske forslag, således at store dele af eller hele det danske erhvervsliv bliver afhængig af store centrale fonde. Her må vi huske på, at LD-fonden udløber af sig selv i løbet af en 30-40 år.

Venstre vil hellere have, at lønmodtagerne kan få lov til at disponere over pensionsformuen i ATP og LD, f.eks. ved at de får mulighed for at opkøbe aktierne i den virksomhed, som de selv er beskæftiget i, og selvfølgelig med den dertil hørende stemmeret. Det er en spredning af ejendomsretten, som Venstre går ind for.

Til afslutning vil jeg gerne sige, at vi selvfølgelig er åbne over for en saglig debat med Socialdemokratiet med udgangspunkt i såvel vores egne som i de socialdemokratiske forslag, men som allerede nævnt er der kun få ting i det socialdemokratiske forslag, der straks kan få et anerkendende ord med på vejen. De er perspektivløse. Venstre bakker selvfølgelig regeringens forslag op og foreslår, at vi får en hurtig og saglig behandling i udvalget.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg synes, der er en række ting i hr. Skrumsager Skaus indlæg, der trænger til en kort kommentar.

For det første konstaterede jeg, at her talte regeringens højrefløj. Der var ikke alle de fine nuancer som i finansministerens oprindelige indlæg. Jeg må så tage til efterretning, at det måske nok er Venstre, som er den del af regeringen, det er sværest at få i tale. Det er egentlig mærkeligt, for også Venstre må erkende, at den politik, regeringen selv har ført hidtil, ikke har virket. Hr. Skrumsager Skau må også se at få læst på tallene og konstatere, at konkurrenceevnen er blevet forringet under denne regering. Den forbedring, der blev skabt under den forrige, er blevet sat til.

Hr. Skrumsager Skau må også se at forstå, at vi ikke ønsker at løse landets problemer ved at dirigere mere centralt. Vi skal støtte et samarbejde, vi skal støtte, at tingene sker derude, og vi skal støtte, at medarbejderne får større indflydelse på tingene. Derfor også forslaget om at koble de store fondes udvidede indsats for direkte at skabe nye arbejdspladser sammen med, at medarbejderne får direkte indflydelse for den investering. Det synes vi der er perspektiv i. Det synes vi også hr. Skrumsager Skau skulle tænke over at der er.

Der er ikke i det socialdemokratiske forslag tale om at dele en masse penge ud til højre og venstre og guld og grønne skove. Der er tale om en højst nødvendig og højst nødtørftig opretning af de sociale ydelser og af dagpenge- og efterlønsniveauet. Vi har selvfølgelig langt mere vidtgående ønsker, idealer, om en jævn fordeling i dette samfund, men vi synes set i forhold til den skævdeling, der er sket i den regering, hr. Skrumsager Skau har støttet, at det er nødvendigt, at der sker i hvert fald dette nu. Derfor har vi fundet pengene til, at det kan gøres. Det er ikke matadorpenge, det er i meget, meget mindre grad matadorpenge end de 17-18-19 mia. kr. i realrenteafgift, som hr. Skrumsager Skau og regeringspartierne er så glade for vi har været med til at skaffe.

Jeg er enig med hr. Aage Frandsen i, at der selvfølgelig er videregående ønsker. De må bare indfries i takt med, at produktionen giver dækning for det, for heller ikke vi ønsker, at skatterne skal blive ved med at stige.

Aase Olesen (RV):

Jeg vil gerne indlede med at sige, at Det Radikale Venstres ordfører på lovforslag nr. L 6 og L 8 er undertegnede, for lovforslag nr. L 7 er hr. Bernhard Baunsgaard og for B 1 hr. Estrup, fordi vi undrer os utrolig meget ikke mindst over regeringspartierne, over, at man er startet med at ønske almindelige, gemene havde jeg nær sagt, skatteforslag henvist til PØ-udvalget. Jeg ønsker virkelig Socialdemokraterne tillykke med den form for obstruction. Det er også klart fremgået af debatten i dag, hvad der kommer ud af det. Det lykkes stort set at tale om alt muligt andet end de konkrete skatteforslag, som ligger på Folketingets bord. Vi anser ikke det for en ordentlig måde at behandle lovforslag på, så er det ligegyldigt, hvad der bliver sagt, så skal hr. Lykketoft op at svare Venstres venstrefløj og Socialdemokratiets højrefløj, og hvad ved jeg. Hvad har det med de forslag at gøre, som skatteministeren har fremsat? Vi protesterede i torsdags, da vi så, at det nu for fremtiden åbenbart skulle være sådan, at alle skatteforslag skulle lægges i PØ-udvalget. Vi fik dem jo altså over i skatteudvalget. Til vores store forundring skal man så diskutere et helt overordnet og generelt valgoplæg samtidig, og vi kan altså se resultatet her.

Vi betragter alle forslag, der lægges på Folketingets ord, som alvorlige, og vi betragter det som en pligt at første-, anden- og tredjebehandle dem, sådan som vi normalt gør. Det er det, vi forstår ved, at Folketinget skal arbejde. Det troede jeg egentlig at partierne herinde efter valget var enige om, og jeg kan sige, at jeg forstår ikke, og jeg vil gerne gentage det, at regeringen er gået med til den lille morsomhed, som Socialdemokratiet åbenbart har fundet på i denne sammenhæng.

Så vil jeg sige principielt om de forslag, der ligger, og det er altså først og fremmest lovforslag nr. L 6 og nr. L 8, at vi har fuld forståelse for, at regeringen i første omgang fremlægger en såkaldt beskeden eller blød pakke, som der er sagt, til forbedring af konkurrenceevnen. Vi er klar over, at de større hug og tiltag må vente til bedre tider, nærmere betegnet til nogle trepartsforhandlinger, som af forskellige grunde ikke kan starte lige nu.

Jeg skal med udgangspunkt i bemærkningerne til lovforslag nr. L 6 gennemgå de

punkter, der er listet op bortset fra punkt 10, som er omfattet af lovforslag nr. L 7, som hr. Bernhard Baunsgaard vil gå ind på. Jeg vil gerne generelt sige tak til skatteministeren for de meget fyldige og grundige bemærkninger. Det gør det dog nemmere at sætte sig ind i forslagene, når de er udstyret med et så udmærket noteapparat, som det er tilfældet her.

Det første forslag om skattefrihed til eksportfremmetilskud forekommer os nok en smule, skal vi sige artsfremmed. Jeg ved ikke, om vi har tidligere tilfælde, hvor man giver eksportfremmetilskud og gør dem skattefri. Vi vil gerne se noget nærmere på det. Der er ingen tvivl om, at der bliver tale om en ubalance i hvert fald i forhold til sådan normal regnskabskik, og jeg tror godt, vi vil have lov at se mere på konsekvenserne af det forslag.

De fleste af de øvrige forslag er vi positive over for. Jeg kan sådan set godt dele hr. Rahbæk Møllers tilslutning til det om fradrag af udgifter ved grundforskning. Jeg giver ham ret i, at det er der nok ikke det store tilskud i, al den stund man i øjeblikket har svært ved at skelne mellem målrettet forskning og grundforskning.

Når vi kommer til spørgsmålet om fradrag på 125 pct. af afholdte udgifter til de store teknologiske projekter, må jeg sige, at jeg ved ikke, hvorfor man har valgt at gøre sådan. Man kunne lige så godt have valgt en ren tilskudsordning, men det er der formentlig en god forklaring på. Under alle omstændigheder er det kun tilskud til relativt store virksomheder, går jeg ud fra, men også det vil vi godt have undersøgt i udvalget.

Vi venter så, og det vil jeg da gerne sige til skatteministeren og måske også industriministeren, at der derudover kommer nogle tiltag, som decideret retter sig mod de mindre virksomheder.

Vi kan tilslutte os forslaget om, at man kan få fradrag for gaver, der er ydet til almennyttige eller på anden måde almennyttige foreninger. Jeg har set i bemærkningerne, at man ikke regner med, at der kommer det store provenutab her.

For den række af forslag, som vedrører eksportsælgere og medarbejdere, der skal arbejde i udlandet, kan jeg sige, at vi er positive. Vi mener, at det er vigtigt at få ajourført eller moderniseret de regler, vi har haft. Sagen er,

[Aase Olesen]

at de fleste af reglerne er blevet til i en tid, hvor det for det første ikke var så almindeligt, at så mange arbejdede ude, men også, at når man endelig arbejdede ude, var man ude i langt længere tid, fordi samfærdselsmidlerne ikke var så udbygget som i dag. Derfor synes vi, det kan være rimeligt at slå disse opholdsperioder sammen, men jeg vil godt samtidig sige, at man kunne have ønsket sig et andet og mere grundlæggende tiltag omkring eksportsælgere, herunder deres uddannelse. Det er, når det kommer til stykket, et af de største problemer, at vores eksportsælgere som regel ikke holder så længe, og at de meget ofte egentlig ikke har fået en uddannelse. Vi tror altså, at der er meget at gøre på det område ud over det, der ligger her.

Vi har ikke nogen betænkeligheder ved at anvende de gamle investeringsfondshenlæggelser. Man kan sige meget om det, men man kan i hvert fald ikke spekulere i dem. Det er sket, og jeg kan ikke se, der skulle være noget i vejen for at bruge dem til eksportfremstød og til forskning og udvikling.

Punkt 11 i opremsningen vedrørende en hurtigere tilbagebetaling af moms for eksporten kan vi også tilslutte os.

Vi kan altså se hen til et grundigt udvalgsarbejde. Der er nogle ting, vi godt vil have klaret op trods de gode bemærkninger, og vi er stort set positive over for den relativt beskedne pakke om forbedring af konkurrenceforholdene for virksomhederne.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg skal sige nogle ord om det lovforslag, der handler om afskrivningsloven. Jeg vil gerne komme med den indledende bemærkning om lovforslaget, at det i hvert fald har været så langt inde i skattereformforhandlingerne, at vi under disse drøftede, om det var rimeligt at tage afskrivningsloven op til revision. Vi gjorde det bl.a., fordi vi var lidt bekymrede for, om vi nu i tilstrækkelig grad fik finansieret skattereformen. Vi havde nok også som udgangspunkt, at denne ændring i afskrivningsloven skulle være provenuneutral. Det vil jeg gerne have sagt som indledning til dette.

Jeg ved ikke, om man deraf skal drage den absolutte konklusion, det kan nok være tvivlsomt, om vi skal være enige, men i hvert fald

synes jeg, at den nye skatteminister burde have indkaldt os til en drøftelse forud.

Må jeg derefter sige om lovforslaget, at det i hvert fald indeholder tre led. Det første er en forhøjelse af førsteårsafskrivningerne, derefter en pristalsregulering af afskrivningsgrundlaget, og endelig er der tale om, at der skulle være noget forenkling i det.

Må jeg sige om det første, at man forhøjer anskaffelsesårets beløb fra at kunne være en afskrivning på 25 pct. til at kunne være en afskrivning på 30 pct. Det kan vel ikke siges i sig selv at koste noget ekstra; det er en forskydning af den udgift, der er.

Kommer vi derefter til pristalsreguleringen, må jeg sige, at den er meget snedigt konstrueret. Anskaffer man efter lovforslaget et driftsmiddel i december måned og man som driftsår har skatteåret, får man straks lov til at afskrive med i år 104 pct. af anskaffelsen. Det kan jeg ikke rigtig uden videre se det fornøjelige i for de øvrige skatteydere. Når man så kommer til det år, hvor man sælger det samme driftsmiddel, skal der minsandten også igen ske en pristalsregulering af afskrivningsgrundlaget, før man trækker det solgte fra. Jeg vil sige, at dette forslag er lovlig fortænkt.

Jeg må sige som helhed om det, at hvis det er regeringens mening, at dette lovforslag skal gennemføres uden ændringer, er vi så skeptiske, at det nok bliver svært at overtale os, men vi vil meget gerne drøfte enkelthederne, og vi vil hele tiden tage i betragtning, om det nu overholder det, som vi vel var enige om: at det skulle være provenuneutralt. Provenuneutral kan de nye afskrivningsregler, så vidt jeg kan skønne, ikke blive, men vi ser da gerne på det. Nu er det kommet i det rigtige udvalg og ikke endt et sted, hvor man ikke plejer at beskæftige sig med skatter, så vi kan regne med, at det får en saglig behandling, og vi er da også interesseret i, at det sker hurtigt, idet vi går ud fra, at de tre lovforslag som helhed vil have en gavnlig virkning på eksporterhvervene.

Estrup (RV):

Jeg skal som anmeldt sige nogle ord om det socialdemokratiske beslutningsforslag B 1. Det er jo velkendt stof for valgkampveteraner fra 1987. Jeg ved ikke, om det er nogen god idé, hvis vi alle sammen mødte op med vores

[Estrup]

valgoplæg, men jeg kan godt se det fristende i det; når man ikke fik den godkendt under valgkampen, kunne det jo være, at det gik i Folketinget. Derfor må man sige, at dette er først og fremmest et spørgsmål om, hvad man vil med oplægget, frem for hvad der præcis står i de enkelte punkter. Jeg vil beskæftige mig en lille smule med, hvad er det for nogle signaler, som Socialdemokratiet udsender med dette.

Jeg vil godt indledningsvis sige, at der er mange af de overskrifter, der indgår i det socialdemokratiske beslutningsforslag, som vi gerne vil og kan samarbejde om. Der er ønsket om opsparingsfremmende foranstaltninger, der bl.a. rummer OD og pension, der er spørgsmålet om forbedring af konkurrenceevnen, om at inddrage arbejdsmarkedets parter i sådan et større oplæg, spørgsmålet om at øge uddannelsesforanstaltningerne, både bredt, men også specielt for voksenundervisning. Det svarer i overskriftsform helt til, hvad vi fra radikal side lagde op til i valgkampen, og derfor er det også oplagt, at her er der samarbejdsmuligheder.

Så kan jeg kun også som andre med glæde hilse de bemærkninger velkommen, der står i beslutningsforslaget om, at vi har et generelt ansvar for at dække udgifterne, når vi kommer med sådanne forslag. Det synes jeg er godt og udmærket, og jeg skal ikke hæfte mig ret længe ved de mindre positive ting, som jeg synes der også er i forslaget, men blot fremhæve en enkelt ting. Jeg synes, det er overraskende, når man i selve beslutningsforslaget understreger, at her skal der være et finansieringsforslag tilknyttet, og så skriver til slut, at dette dog ikke må være sådan, at det fører til større ekstrabelastning af betalingsbalancen. Jeg mener ikke, at vi overhovedet har råd til nogen form for ekstrabelastning af betalingsbalancen. Jeg synes ikke, at udtrykket »større« er heldigt i den sammenhæng, og det vil jeg egentlig godt have en forklaring på.

Lad mig så koncentrere mig om det, som jeg synes er det egentlige problem i beslutningsforslaget, nemlig at vi her står med en lang række af ting, som kan diskuteres og bør diskuteres, men kun har nogle få og løse indikationer af såvel den statsfinansielle sammenhæng som den samfundsøkonomiske sammenhæng.

Jeg vil godt med det samme sige, at vi fra radikal side naturligvis vil gøre, hvad vi kan for at få belyst disse ting under arbejdet i Politisk-Økonomisk Udvalg, men jeg kan ikke lade være med at være en lille smule overrasket, for hvis man kigger på den statsfinansielle side og specielt går ned i den del af det, der vedrører uddannelses- og arbejdsmarkedsforanstaltningerne, er der netto sat 2 mia. kr. af, men vi ved alle sammen, for bare at tage et enkelt eksempel, at Socialdemokratiet har fremsat et beslutningsforslag i sidste samling vedrørende uddannelsesstilbud, iværksættelse, revision af arbejdstilbudsloven, som brutto kostede 3 mia. kr. Det vil sige, at alt det andet, som rummes under uddannelses- og arbejdsmarkedet, skal vi altså kunne klare, samtidig med at vi kommer ned fra de 3 mia. kr. brutto til de 2 mia. kr. i samlede nettoudgifter. Det kræver en vis dokumentation. Det synes jeg vi mangler, og jeg synes i og for sig, at det havde været lettere for os at tage stilling til forslaget, hvis det allerede havde været på bordet nu.

Men det, som selvfølgelig i sidste ende er interessant ved forslaget, er: Hvordan er den samfundsøkonomiske virkning? Det har været nævnt både under åbningsdebatten og her i dag, at man kunne have den opfattelse, at finansieringssiden i et vist omfang havde karakter af matadorpenge. Jeg synes, at det er et spørgsmål, som kun kan belyses, når man kigger på den samlede virkning på forbrug og samfundsøkonomi. Jeg er lidt overrasket over den udvikling, der er sket fra Socialdemokratiets aprilforslag og til nu. For dengang havde man dog nogle ganske vist noget løse skøn på forbrugsudviklingen. Nu er de væk i beslutningsforslaget. Det synes jeg også er overraskende.

Alt dette fører mig frem til at sige, at det jo i sidste ende er et spørgsmål om, hvad dette skal bruges til. Der kan man på den ene side være glad over de meget åbne bemærkninger, der står i beslutningsforslaget, hvor der lægges op til, at dette ikke er ultimativt, dette er et forhandlingsudspil. Det synes jeg er godt og fornuftigt.

Så kan man måske i sidste ende også lægge lidt vægt på, at der i selve beslutningsforslaget lægges op til, at det skal være lovgivning inden 1. december 1987. Det turde vist være umuligt.

[Estrup]

Lad mig derfor blot til slut sige: for os er det afgørende, hvad det er for et forspil, Socialdemokraterne har lagt op til, hvad det er for et musikstykke så at sige, vi skal spille. Er det ouverturen til Figaros Bryllup, eller er det ouverturen til Den flyvende Hollænder? Som bekendt gik det godt i Figaros Bryllup, mens Den flyvende Hollænder aldrig kom hjem.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg kan egentlig slet ikke forstå, hvilke problemer hr. Estrup har med, at de spørgsmål, som har været drøftet i valgkampen, bliver drøftet i Folketinget. Det er da vist meget naturligt, og det har vel egentlig været hovedindholdet i de foregående 140 års folkestyre, at det var det, man gjorde. Det har hr. Estrup åbenbart nogle problemer med. Det håber jeg han overvinder.

Det, der bragte mig herop, var nu bare en kommentar til dette med, at vi ikke ønsker og ikke kan acceptere en større ekstra belastning af betalingsbalancen. Jeg mener, at der kan være en vis usikkerhed om helheden i det socialdemokratiske forslag, om der ligger en halv milliard i forbrugsudvidelse i det. Det er da meget muligt.

Det kan vi ikke afgøre med bestemthed. Men det er under alle omstændigheder meget små marginaler, meget små virkninger på betalingsbalancen i forhold til det, som vi er enige om, hr. Estrup, at der under alle omstændigheder skal laves nogle tiltag i dette Folketing, der gør noget ved opsparingen i en helt, helt, helt anden størrelsesorden. Så toner det spørgsmål sig ned til det helt minimale.

Men det, som i virkeligheden er et endnu bedre spørgsmål, som jeg synes hr. Estrup skulle stille til regeringen, er: Hvordan ligger det med forbrugsvirkningen i regeringens eksportpakke? Hvordan ligger det med forbrugsvirkningen i regeringens forslag til omlægning af arbejdsgiverafgiften? Så vidt vi har forstået, ligger der en meget stor pengeudpumpning i det. Det er vi meget reserverede over for, det er vi meget bekymrede ved, hvis det er tilfældet.

Jeg skal lige gøre den tredje bemærkning til hr. Estrup, at uddannelsesforslagene og arbejdsmarkedsforslagene inden for en ramme af 2 mia. kr. netto betyder, at forslagene må

iværksættes gradvis i det omfang, de uden begrænsninger måtte kræve en større ramme. Det betyder, at yderligere indsats må komme i takt med, at der er produktionsmæssig dækning for det og skattemæssig dækning via stigende indkomster og ikke højere skatteprocenter.

(Kort bemærkning).

Estrup (RV):

Det sidste synes jeg da var en overordentlig interessant betragtning, for det betyder altså, at det er ganske rigtigt, at jeg stiller mig spørgende over for, hvad der egentlig står i det socialdemokratiske beslutningsforslag. Der står altså åbenbart noget, som der ikke er dækning for uden videre. Vi vil gerne have at vide, hvor meget af det, som er indeholdt i beslutningsforslaget, der er dækning for. Det havde været meget lettere at se, hvis vi faktisk havde haft nogle bruttoudgiftsskøn for de enkelte ordninger. Det har vi altså ikke fået, men det kan vi forhåbentlig få under udvalgsarbejdet. Det synes jeg faktisk er det, spørgsmålet drejer sig om. Derfor vil jeg sige, at hvis Socialdemokratiet i stedet for blot at sætte en pæn lille forside på deres valgoplæg faktisk havde gennemarbejdet det, havde det været lidt lettere at arbejde med i PØ-Udvalget.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg skal sige til hr. Estrup, at forhandlingen ville jo gå ulige meget nemmere, hvis hr. Estrup læste de forslag, som alle er kommet i Folketinget, og som hr. Estrup selv hentydede til, nemlig Socialdemokratiets forslag om en ændring af arbejdstilbudsordningen fra sidste år. Den er genfremsat her i Tinget og kommer en af dagene herved. Så vil hr. Estrup igen kunne se, at det ikke er 3 mia. kr., det forslag koster, det er 2 mia. kr.

Hr. Estrup vil også kunne se, at det er vores opfattelse, at vi for overhovedet at komme videre med det system, som hr. Estrup har været en af hovedmændene bag, må fjerne de straffeforanstaltninger, der er i denne lovgivning, nemlig at folk skubbes ned på 70 og 55 procent. Så får vi mulighed for at eksperimentere på en hel række områder med, hvordan vi kan gøre det bedst muligt inden for de

[Kaj Poulsen]

økonomiske rammer, som vi peger på i forslaget. Så der er intet nyt under solen, intet.

Formanden:

Der er endnu en række ordførere, der ikke har haft ordet. En sidste kort bemærkning i denne omgang til hr. Estrup. Derefter fru Bente Juncker.

(Kort bemærkning).

Estrup (RV):

Det er blot hr. Kaj Poulsens påstande om, at jeg ikke er i stand til at læse de forslag, der kommer på bordet, som jeg synes ikke kan stå alene. Det centrale er, at vi stadig væk mangler dokumentation for de 11 andre forslag, som er i det pågældende afsnit. Men i det forslag, som hr. Kaj Poulsen nævner om ændring af arbejdstilbudsloven, står der på side 11:

»Sammenlagt skønnes det, at ordningen i indkøringsperioden vil indebære en merudgift på 3 mia. kr. på årsbasis.«

Så er det rigtigt, at på længere sigt bliver det 2 mia. kr. Men jeg forstod på hr. Lykke-toft, at det var det første år, vi skulle interessere os for virkningerne af i første omgang, og dér er udgiften altså 3 mia. kr.

Bente Juncker (CD):

Selv om nogen siger, at det ikke står så godt til med dansk økonomi, vil jeg alligevel tillade mig at mene, at vi er på rette vej. De sidste 5 år med en stabil stram økonomisk politik sætter sig sine spor. Med vedtagelsen af f.eks. skattereform og kartoffelkur, hvad man end måtte mene om deres udformning, er der opnået en betydelig og nødvendig afdæmpning af forbruget og dermed lettelse af presset på betalingsbalanceunderskuddet. Netop dette underskud er den sorte plet på dansk økonomi, og et af midlerne, der kan tages i anvendelse, er en styrkelse af dansk erhvervslivs konkurrenceevne. Her har regeringen handlet resolut med fremlæggelsen af denne pakke, som med en lang række initiativer kan være med til at forbedre erhvervslivets muligheder i konkurrence med udlandet.

Et af de ømme punkter i den forbindelse har været og er fortsat udviklingen i lønudgifterne. CD mener, disse spørgsmål løses bedst

af arbejdsmarkedets parter, og vi ser frem til positive resultater af de trepartsforhandlinger, regeringen snarest vil indlede med henblik på at holde lønudviklingen under kontrol.

En omlægning af erhvervspolitikken har været i gang længe med elementer som f.eks. indførelse af ny teknologi og øget forskningsindsats. Det er vigtigt for dansk industri, at den hele tiden får incitamenter til at være på forkant med udviklingen i verdensperspektiv.

Deltagelsen i international forskning er her af afgørende betydning. Det siges i hvert tilfælde af samtlige ordførere, når vi har forskningsdebatter her i det høje Ting. Det har man nu mulighed for at efterleve i praksis ved at gennemføre regeringens forslag. For deltagelse i fælles og internationale forskningsprojekter som Eureka og Esprit foreslås det, at udgifter ved deltagelse fremover vil kunne fradrages med 125 pct. Heri ligger en præmiering og en opmuntring, og det synes vi i CD er en glimrende ide.

I foråret havde vi her på Christiansborg en forskningshøring med deltagelse af bl.a. Christian Røvsing, der til illustration kunne oplyse, at i rumforskningsprogrammet ESA fik Danmark 1,1 gang tilbage, hvad vi havde givet, i form af industrikontrakter. For Europa gjaldt det, at man herigennem erobrede markedsandele, som ellers var gået til USA.

Deltagelse i den art forskningsprogrammer er forudsætningen for at få del i den efterfølgende masseleverance, som er valutaindtjenende. De små virksomheders muligheder for deltagelse har hidtil været begrænset; giver man dem en håndsrekning, modvirker man den skævvridning, der ellers ville være mellem de store og de små.

For de små virksomheder indeholder pakken endvidere mulighed for en slags sponsorvirksomhed ved at indføre fradrag for gaver til institutioner, der forsker. De små virksomheder kan på den måde bidrage til en forøgelse af den samlede forskningsmæssige indsats. Den skattefri godtgørelse, der skal gives ud over udlæg efter regning til eksportmedarbejderne, samt standardfradraget ser vi som yderligere nyttige lempelser til gavn for eksporten.

Hertil kommer så de forbedrede afskrivningsmuligheder, fra 25 til 30 pct., samt de likviditetsforbedringer, der fremkommer ved ændringer i eksportmomsen.

[Bente Juncker]

Centrum-Demokraterne kan tilslutte sig alle disse ting, og vi ser også et positivt indslag i, at investeringsfondshenlæggelser fremover skal kunne benyttes til forsøgsvirksomhed og markedsføring af produkter i udlandet.

Vi mener i CD, at det er en fortræffelig måde at anvende passive penge på. Dog undrer det os, at personer, der driver selvstændig virksomhed, ikke er omfattet. Det kunne tænkes, at nogle kunne få ganske godt udbytte af eller brug for det.

Centrum-Demokraterne kan give tilslutning til hele eksportpakken, som vil styrke konkurrenceevnen, give øget beskæftigelse og dermed forbedre betalingsbalancen.

Jeg mærkede mig, at den socialdemokratiske ordfører også var positivt indstillet over for en del af elementerne i pakken.

I det socialdemokratiske beslutningsforslag indgår der en hel del udgiftskrævende forslag, som CD ikke kan anbefale. Vi mener f.eks. ikke, at virksomheder, med alle de vanskeligheder de har i forvejen, kan pålægges udgifter til betalt frihed til uddannelse.

Angående overførselsindkomsterne mener vi ikke at der er grundlag for en generel forhøjelse på de 10 pct.

På det sociale område ønsker vi derimod forbedringer på særlig udvalgte områder efter den model, der blev anvendt i den nylig vedtagne ældre pakke.

Tanken om en arbejdsmarkedspension – hvis der er mulighed for at finde en model, man kan enes om – er vi i CD meget interesseret i. En generel stor forhøjelse af folkepensionen er urealistisk. Man er nødt til at gå andre veje for at imødekomme de ønsker, der er i befolkningen, og de vil i hvert fald ikke blive mindre.

Vi ser derfor også frem til, at der kan ske noget, hvis regeringen vil gøre pensionsspørgsmålet til et centralt emne i de kommende midtvejsforhandlinger. Udviklingen går i retning af, at stadig flere grupper af lønmodtagere opnår private pensionsordninger, og ender man med en regulær arbejdsmarkedspensionsreform, må man se i øjnene, at presset fra tjenestemandspensionisterne om en ændring af deres forhold vil være markant. Det er derfor værd at tænke fremad og se på, om tiden er inde til en samlet reform af tjenestemandspensionerne – her tænker jeg selvfølgelig på samordningsfradraget.

Som afsluttende bemærkning til Socialdemokratiets tanker vil jeg lige præcisere, at vi klart afviser omsætningsafgiften på obligationer og pantebreve.

I CD ønsker vi stærkt, at det kommende arbejde vil føre til gode resultater. Der er i hvert tilfælde lagt op til en tiltrængt saltvandsindsprøjtning her og nu fra regeringens side, som sammen med en lang række langsigtede initiativer gerne skulle kunne give en markant forbedring.

Dohrmann (FP):

Danmarks største problem er den enormt store gæld, vi har til udlandet, og som skiftende regeringer år efter år har stiftet ved fuldstændig fantasiløst, i stedet for at få styr på de offentlige udgifter, at gå ud på lånemarkedet, hvorved de har pantsat nationen.

Der findes kun én eneste måde for Danmark at komme ud af den klemme på, og det er ved at få gang i produktionen, få produceret nogle varer, som kan konkurrere på de udenlandske markeder og derved bringe nogle fremmede valutakroner hjem i kassen. Det er opgave nr. 1 for Folketinget at få løst det problem, som dansk erhvervsliv har.

Med de ord har jeg egentlig allerede afvist beslutningsforslag nr. B 1 fra Socialdemokratiet, for det, Socialdemokratiet foreslår – og vi har jo set det udført i praksis gennem mange, mange år – er nemlig, at erhvervslivet vil få det endnu hårdere. Man tildeler enkelte virksomheder nogle tilskud, og de penge skal naturligvis opkræves andre steder. Resultatet vil så blive, at nogle enkelte vil blive favoriseret, og andre vil blive pålagt nogle byrder, som vil gøre, at de simpelt hen ikke kan overleve.

Derudover vil Socialdemokraterne have OD – det var det, der i sin tid hed ØD – og det ved vi i allerhøjeste grad er medvirkende til, at udenlandske firmaer går i en lang bue uden om Danmark, når de skal investere, naturligvis af skræk for at få deres kapital mere eller mindre nationaliseret.

Vi ved også, at en gennemførelse af det socialdemokratiske beslutningsforslag vil være ensbetydende med, at skatterne stiger, at arbejdsløsheden stiger, og at den enkelte vil få mindre ud af at gøre en indsats for samfundet. Derfor: total afvisning af det socialdemokratiske beslutningsforslag.

[Dohrmann]

Kigger vi så lidt på regeringsforslagene, er det da vældig flotte bemærkninger, der ledsager de konkrete forslag, og dem kan vi fuldt ud tilslutte os, men jeg tvivler ærlig talt på, at vedtagelsen af de tre foreliggende forslag vil have den store betydning, som ministeren skriver. O.k., det vil i visse tilfælde være positivt, og derfor skal jeg da også allerede nu give Fremskridtspartiets tilslutning til de foreliggende forslag. Vi tror imidlertid ikke, at de vil få den store betydning, som ministeren fremhæver, og hvis de får det – og det må man da håbe at ministeren har ret i – bliver det jo heller ikke noget provenuproblem som sådan, for så vil indtjeningen i erhvervslivet ganske automatisk stige så meget, at det i den sidste ende vil være et stort plus også for skatteministerens kasse, ved at der forhåbentlig så kommer lidt mere gang i beskæftigelsen; de penge sparer man så andre steder.

Men hvorefter alting er, er det helt klart, at i de kommende år ligger der virkelig en stor, stor opgave for Folketinget i at få fjernet nogle af alle de urimeligheder, der er blevet pålagt erhvervslivet, og derfor håber vi, at dette kun er en meget, meget beskedent start. Vi ser jo, hvordan det går. Den ene danske virksomhed efter den anden bliver solgt til udlandet, og nu har der lige her i spørgetiden i dag været en diskussion om, hvorfor en stor virksomhed som Danfoss flyttede til Flensborg. Jamen det er da helt klart. Alle virksomheder, danske eller udenlandske, vil da placere deres midler og gøre deres investeringer de steder, hvor der er udsigt til en rimelig gevinst og nogle rimelige vilkår at arbejde under; og hvis man vil have flere danske virksomheder, flere valutakroner hjem i kassen og selvfølgelig også flere arbejdspladser, skal man bare føre en mere erhvervsvenlig politik, end tilfældet har været gennem de senere år.

Jeg skal naturligvis også give min fulde tilslutning til de tanker, der nu er fremme om trepartforhandlinger mellem LO og Dansk Arbejdsgiverforening og så regeringen. Det har Fremskridtspartiet stillet konkret forslag om tidligere. På det tidspunkt fandt de ikke den store forståelse her i folketingsalen, men det glæder os da, at man endelig har fundet ud af, at det med bare på papiret at give nogle store lønforhøjelser og så bagefter opkræve det meste af det i skat igen, ikke er vejen

frem, og det er selvfølgelig også en af grundene til, at Danmark ikke kan konkurrere på de udenlandske markeder.

Jeg gav min tilslutning til forslagene, og den står vi naturligvis ved, men der er én ting, der kan ødelægge det, eller som kan bevirke, at Fremskridtspartiet stemmer imod, og det er, hvis man følger de toner – i hvert fald som jeg opfatter dem – fra finansministeren, hvor han indbød Socialdemokraterne til ligesom at pille ved forslagene. Jeg vil godt sige til skatteministeren, at hvis regeringen er blevet så svag, at den lader Socialdemokraterne komme ind med nogle ændringer nu, er det temmelig sandsynligt, at vi står af, for forslagene er ikke for gode i forvejen, de betyder små og beskedne forbedringer, og skal Socialdemokraterne nu også til at være arkitekt for forslagene, gælder mit tilsagn ikke.

I øvrigt håber jeg, at finansministeren i anden omgang vil nævne bare 2–3 ting i det socialdemokratiske beslutningsforslag, som han finder positive, for finansministeren sagde jo rent faktisk, at der var mange gode ting i det socialdemokratiske beslutningsforslag. Jeg kunne godt tænke mig, om finansministeren ville uddybe lidt, hvad det er for nogle ting, han anser for at være særdeles positive.

Jeg giver altså et foreløbigt tilsagn om, at Fremskridtspartiet stemmer for de tre lovforslag, og hvis jeg opfattede den radikale ordfører rigtigt, var der også et ja derfra, så derfor er der ingen grund til, at Socialdemokraterne begynder at spolere de tre regeringsforslag.

Glønborg (KRF):

Jeg vil først sige noget om lovforslagene og slutte med Kristeligt Folkepartis reaktion på Socialdemokratiets beslutningsforslag.

Selv om regeringens økonomiske politik i høj grad har styrket dansk erhvervsliv og derved gavnet hele det danske samfund, må vi nøgternt konstatere, at eksporten ikke er vokset tilstrækkeligt til, at vi kan betale det, som kræves, for at det oparbejdede underskud på betalingsbalancen kan bringes ud af verden. Resultatet kender vi. Vi låner stadig i udlandet.

De tre foreliggende lovforslag er en klar håndsrækning til eksporterhvervene. Dansk erhvervsliv har gode medarbejdere på alle niveauer, og i Kristeligt Folkeparti stoler vi på,

[Glønborg]

at folkene i eksporterhvervene tager de nye muligheder op, som med disse love tilbydes dem.

Kristeligt Folkeparti lægger vægt på, at håndsrækningen gives som et bredt og generelt tilbud. Det er ikke retfærdigt eller hensigtsmæssigt at udvælge en særlig gruppe og kun hjælpe den. Dette er en udstrakt hånd til alle, som vil beskæftige sig med eksport. Det kan være svært at slå igennem på eksportmarkederne navnlig for mindre virksomheder, og derfor har de i særlig høj grad brug for nogle hjælpeforanstaltninger.

Forslaget om skattefrihed for eksportfremmetilskud og fradragret for udgifterne er jo nærmest en præmiering, en slags opmuntring til at vove sig ud, og den kan der være god brug for.

Kristeligt Folkeparti er enig i, at der er et klart behov for at øge forskningen. Vi tillægger det stor værdi for danske virksomheder, at de kan deltage i fælles forskningsprojekter, og vi hilser denne forbedring af vilkårene for forskning hjertelig velkommen.

Om lovforslag nr. L 7 vil jeg sige, at når en virksomhed beslutter sig for at investere, er det klart, at den gør sig mange budgetmæssige og likviditetsmæssige overvejelser, før den kaster sig ud i nye eventyr. Men ikke uvæsentligt for investeringsbeslutningen er et løbende overskud, som virksomheden selvfølgelig kan investere af. Det er ulige lettere at gennemføre en investering, hvis man allerede har pengene, end hvis man først skal overbevise sit pengeinstitut om et projekts anvendelighed, ligesom det forhold, at virksomheden har et overskud, i sig selv er investeringsfremmende, ikke alene fordi det øger selvfinansieringsgraden, men også fordi pengene skal bruges på en eller anden fornuftig måde.

De ændringer, som der lægges op til i afskrivningsloven, virker først og fremmest likviditetsforbedrende i den første tid efter lovens vedtagelse. Generelt vil den større adgang til at afskrive i anskaffelsesåret og den bedre og styrkede pristalsregulering give et langsigtet skub til at investere mere, og det er naturligvis særlig vigtigt i en periode, hvor investeringerne har toppet og er på vej til at finde et lidt lavere niveau. De forenklinger i beregningsgrundlaget, der er lagt op til med lovforslaget, vil ligeledes være et gode for alle parter.

Lovforslag nr. L 8, forslag til lov om investeringsfondes anvendelse, giver nogle nødvendige forbedringer af vilkårene for forsøgs- og forskningsvirksomhed. Der har ikke hidtil været adgang til at fratække udgifter til egentlig grundforskning, men det bliver der nu, og det manglede også bare. Den viden, som virksomheden får på denne måde, fremmer jo virksomhedens skattebetalingsevne den dag, virksomheden bruger forskningsresultaterne, f.eks. til at udvikle et nyt produkt.

Forskning må prioriteres højt. Det er interessant, at lovforslaget giver mulighed for, at gamle investeringsfonde kan frigives til markedsføring på eksportmarkederne. Der er hermed lagt op til en oplødning af selve begrebet investering, og det er godt. Vi har tidligere tænkt alt for fast på, at investeringer var knyttet til noget, man kunne se og røre ved. I dag, hvor serviceerhvervene får større og større betydning, er det nødvendigt at bløde begreberne op. Verden forandrer sig, teknologien ændrer sig og åbner for mange nye verdener, som vi i lovgivningen må forholde os til.

Det er fornuftigt at tilskynde virksomhederne til at investere i nye områder. Vi har brug for at komme ud på eksportmarkederne, og her er der åbnet en mulighed for at anvende nogle midler på en ny og rationel måde. Det gavner ikke blot den enkelte virksomhed og dens medarbejdere, men os alle sammen.

Beslutningsforslaget fra Socialdemokratiet viser os, at Socialdemokrater positivt interesserer sig både for erhvervspolitikken og for den sociale tilstand i dagens Danmark. Det gør vi også i Kristeligt Folkeparti. Men vi vil ikke blot udtrykke interesse for at hjælpe samfundets svage. Vi har den klare opfattelse, at betingelsen for at bevare velfærdsstaten er, at vi har et dynamisk, moderne og produktivt erhvervsliv. Jeg har noteret mig, at den samme opfattelse kan læses mellem linierne i Socialdemokratiets beslutningsforslag, men desværre skjules denne grundlæggende holdning i nogen grad af et behov for at markere sig over for den siddende regering og af en vis overbudspolitik på socialpolitikens område.

De grundlæggende problemer i dansk økonomi, f.eks. utilstrækkelig konkurrenceevne og for lille opsparing, kommer Socialdemokratiet meget let hen over. Jeg må konkludere, at Socialdemokratiets forslag til øgede statsli-

[Glønborg]

ge indtægter har en meget lidt forbrugsbegrænsende effekt, hvorimod udgiftsforslagene vil slå voldsomt igennem i borgernes forbrug.

Gennemføres Socialdemokratiets forslag i sin helhed, vil det have meget alvorlige konsekvenser for betalingsbalancen. Som helhed må beslutningsforslaget derfor afvises, men i samme åndedrag vil jeg gerne sige, at der i forslaget ligger positive og ansvarsbevidste forslag, som Kristeligt Folkeparti gerne vil drøfte. De falder fint i tråd med regeringens planer for en fremtidig erhvervspolitik, og finansministeren har allerede givet tilsagn om samarbejde om disse ting. I det arbejde deltager Kristeligt Folkeparti med glæde.

Med skattereformen og kartoffelkuren er en stor del af problemerne med en utilstrækkelig opsparing løst. Der står så tilbage et betydeligt arbejde med at forbedre den danske konkurrenceevne. Jeg bemærker med glæde, at der i Socialdemokratiets beslutningsforslag er tilslutning til regeringens forslag om at indlede trepartsforhandlinger. Dermed får vi mulighed for at undgå et uforvarsligt skred i lønninger og priser og en deraf følgende skadelig stigning i den indenlandske rente.

Jeg vælger at se bort fra beslutningsforslagets polemiske bemærkninger over for regeringen og gå ind i en samtale om de konstruktive ideer.

Preben Møller Hansen (FK):

Det er interessant og spændende at være sammen med så stor en forsamling af folkevalgte, der lytter intenst til de diskussioner, der er om de problemer, som er altafgørende for det danske samfund. Det er simpelt hen fantastisk. Når man har hørt diskussionen, tænker man også noget på det, man lærte tidligere i sin yngre tid, nemlig hvordan det foregik på landet for en del år tilbage. Der brugte man at binde en sæk for øjnene af kreaturerne, og så gik de rundt med møllestenen og fik lidt mel ud af det. De troede, at de kom videre, men de gik i ring.

Når man lytter til diskussionen her, ser det også ud til, at de folkevalgte ikke har fattet, at der er muligheder for at komme væk fra den onde cirkel. Det er faktisk ufatteligt, at man bliver ved med at snakke om det samme og det samme om og om igen.

Der er nogle hovedproblemer i diskussionerne. Dels er der spørgsmålet om den sociale genopretning; den har man talt om gennem tiderne, og de, der er ansvarlige for, at der ikke er social balance, at der ikke er social tryghed, er netop de mennesker, der er i denne sal. Det er os, der har gennemført lovgivningen således, at der er trukket skævt i vort land, således at mennesker har det mindre godt. Alligevel snakker man om social genopretning.

Vi har diskuteret det beslutningsforslag, der er fremsat af Socialdemokratiet, og jeg har i modsætning til hr. Estrup den opfattelse, at det er aldeles udmærket og rigtigt af Socialdemokratiet at fremsætte et forslag med det indhold. Det er nemlig sådan, at når man fremlægger noget til diskussion i en valgkamp, så er man forpligtet til bagefter også at fremsætte det som forslag i Folketinget. Ellers er der ikke meget mening med at være ude i en valgkamp.

Imidlertid er der ting, som efter vor opfattelse burde forbedres betydeligt. Der er spørgsmålet om vore ældre, hvor man fra Socialdemokratiets side stiller forslag om, at man skal yde et beløb på ca. 2 mia. kr. til vore ældre. Det vil andrage ca. 200 kr. om måneden før skat, og man må vel sige, at det ikke rækker ret langt. Når skatten er betalt, er der formentlig en hundredkroneseddel tilbage, og det er ikke en hundredkroneseddel, der skaber social genopretning, det er ikke en hundredkroneseddel, der sikrer social tryghed i vort land. Det er helt andre beløb, det drejer sig om.

Så er der dem, der lader sig paralyseres af begrebet underskuddet på betalingsbalancen. Jeg hørte med undren, at hr. Aage Frandsen fra SF i den grad lå på maven for at understøtte finansministeren i hans vurdering af underskuddet på betalingsbalancen. Nu er det ikke sådan, at disse hundrede kroner forrykker noget som helst på betalingsbalancen. Det, der sker, er, at de ældre måske et par gange om måneden får råd til at købe sig en gang medisterpølse med kød i stedet for med mel, og hver gang de bruger den hundredkroneseddel, kommer der 18 kr. og 30 øre hjem i kassen igen i form af moms, og så er der ca. 50 pct. på i afgifter; det vil sige, at det forrykker ikke betalingsbalancen noget som helst.

[Preben Møller Hansen]

Det er, som om man bruger denne benævnelse for at bluffe en hel befolkning til at tro, at det er nødvendigt, at man holder igen.

Med hensyn til finansieringsmulighederne er jeg da glad for, at man formentlig har lyttet til nogle af de synspunkter, Fælles Kurs er kommet med. Vi har jo anlagt den betragtning, at det ikke er den almindelige skatteborger, der skal pelses, men derimod spekulanterne, der spekulerer i obligationer og værdipapirer og tilegner sig en formue på andre menneskers bekostning. Det er her, vi skal gribe ind.

Vi har for vores vedkommende givet udtryk for, at det, man burde gøre, var at inddrage obligationsrenten i 1988 i en bunden opsparing bortset fra de obligationer op til 100.000 kr., der var på private hænder. Det ville give ca. 80 mia. kr. i kassen, og så kan man godt kalde det en bogholderimæssig postering, men det, der står tilbage, er under alle omstændigheder, at pengene kommer ind, også fra de udenlandske kapitalkræfter, der spekulerer i opkøb af danske obligationer, fordi der er en højere forrentning på det danske kapitalmarked end andre steder, hvor de nu kommer fra.

Det vil sige, at vi har andre ideer, men hvorum alting er, skal ingen være i tvivl om, at Fælles Kurs ikke er et alt-eller-intet-parti. Vi stemmer for selv den mindste forbedring, og vi vil selvfølgelig også stemme for forslaget til forbedring af vore ældres økonomiske vilkår, selv om det er meget beskedent.

Konkurrenceevnen har også været fremme i billedet, og efter de forslag, der er fremsat, ser det ud til, at den eneste måde, man mener at kunne give eksportvirksomhederne lempeligere vilkår på, er ved at give dem skattelettelser på forskellig vis.

Spørgsmålet er unægtelig, set ud fra en almindelig borgers synsvinkel: Hvad skaber det af arbejdspladser, hvor meget stiger eksporten, og hvor stor en fortjeneste kommer der til samfundet?

Det har vi ikke hørt noget om, hvorimod der i det forslag, der ligger, står meget om, hvor meget man skal betale. Det beløb, man vil give i tilskud til eksportvirksomhederne, andrager omkring 2 mia. kr., og hvis samfundet skal investere 2 mia. kr., må det naturligvis have en forrentning, og der må naturligt

også være sikkerhed for pengene. Så er man snusfornuftig, men det ligger der ikke i forslaget.

Vi mener, man kunne gå helt andre veje. Der er en lang række virksomheder, som har eksport som udvikling og som produkt. Disse firmaer har en kassekredit i de store banker. Her betaler de en rente på måske 15-16 pct., og spekulanterne putter disse penge i lommen. Hvad var der i vejen for, at staten gennem Hypotekbanken oprettede kassekreditter til en lav rente på 6 pct.? Det betød samtidig, at vi skulle have sikkerhed i virksomhederne, og dermed ville man ikke have den mulighed, vi oplever i dag, at sælge virksomhederne til udenlandske opkøbere. Det må være sådan, at samfundet under alle omstændigheder har hånds- og halsret med hensyn til salg af virksomheder til udlandet. Det må under ingen omstændigheder være sådan, som det forholder sig nu, at man sælger virksomhederne uden at tage stilling til, at man kaster danske arbejdere ud i arbejdsløshed.

Vi har netop i formiddags hørt, hvordan Danfoss nu lukker en virksomhed. 700 mand bliver kastet på gaden, og i dette Ting siger man blot: Nå ja, det er jo ærgerligt. Man kan ikke som ansvarlig politiker overhovedet indtage den position. Det er vores opgave som folkevalgte ansvarlige politikere at forhindre, at vores medborgere kastes ud i arbejdsløshed, fordi der gives bedre økonomiske muligheder for at lave produktionen i Flensborgområdet.

Sådan går det faktisk over hele linjen, og derfor er det fuldkommen abnormt at give kapitalen de 2 mia. kr. på den måde, regeringen har tænkt. Jeg skal nævne nogle eksempler.

Vi havde et firma oppe i Nordsjælland, der hed Asp-Holmblad, som brændte, og det var selvfølgelig beklageligt. Man fik udbetalt forsikringssummen. Den puttede man i lommen, og i stedet for begyndte man at importere stearinlys fra Tyskland og andre steder. Det vil sige, at kapitalen puttede pengene ned i lommen og gav blanke fanden - nå, det må man ikke sige - man gav blanke fanden i de her arbejdere. Der var den sgu én gang til.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Og én gang til.

[Preben Møller Hansen]

Preben Møller Hansen (FK):

Nå ja, det var den sgu også. Nu har jeg sgu ellers passet på ad helvede til hele tiden. Nu røg jeg sgu ud af den. Men de puttede altså pengene i lommen og lod arbejderne gå på arbejdsløshedsunderstøttelse. En anden sag, som også skal nævnes, er med et firma, der hed Danit, der lå oppe i Espergærde. Det blev solgt til Nobelkoncernen i Sverige, den samme koncern, som har købt Sadolin & Holmblad. Det, man gjorde, var, at man trak al den viden ud, der var i selskabet, og lukkede butikken. Det vil sige, at vi havde brugt millioner og atter millioner kroner til forskning, og så kom svenskerne og trak det ud af landet og lukkede biksen. Det er ikke nogen ansvarlig måde at føre politik på. Det er fuldkommen abnormt.

En anden ting, jeg mener er galt i Socialdemokratiets forslag, er de 10 pct. i forøgelse af overførselslønningerne. Vi mener ikke, det er tilstrækkeligt. Vi ved med sikkerhed, at der indtil dato er et underskud som en konsekvens af, at man har fjernet den automatiske dyrtidsreguleringsordning, på et sted mellem 17 og 19 pct. Derfor er det ikke rimeligt og rigtigt at anlægge den betragtning, at blot man giver 10 pct., så er den hjemme. Tværtimod er det en anden vej, man skal gå. Man har tidligere i dette Ting truffet beslutning om, at hvis samfundet ikke kan sikre de enkelte borgere beskæftigelse, skal de have 90 pct. i erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Det var et sådant forslag, man skulle fremlægge, frem for det andet.

Men hvorom alting er, så har vi den opfattelse, at arbejdsløshed er noget, man under ingen omstændigheder skal tolerere. Arbejdsløsheden kan fjernes, og den fjerner man ved at sætte ting i gang, der sikrer, at arbejdsløsheden ikke mere eksisterer som problem i vort samfund.

Der er ikke så mange bemærkninger at gøre nu, da lampen lyser, men jeg skal komme ind på det i anden omgang. Vi kan ikke stemme for de af regeringen fremsatte forslag, hvormod vi stiller os positivt til en del af det forslag, som Socialdemokratiet har fremsat.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Ordføreren vedrørende beslutningsforslag nr. B 1 angående en samlet økonomisk politik

for social retfærdighed og modernisering af erhvervsliv og arbejdsmarked, hr. Lykketoft, har ordet.

Lykketoft (S):

Da jeg har haft lejlighed til at gøre nogle korte bemærkninger undervejs, skal jeg prøve at fatte mig i stor korthed.

Der var nogle, der mente, at jeg ikke var tilstrækkelig præcis i meldingen om de enkelte regeringsforslag i første omgang. Jeg skal gentage, at vi ønsker at se det i en helhed.

Det, der er afgørende for Socialdemokratiet, er, at der frem til budgettet for 1988 sker en afklaring, hvor der er gennembrud på det sociale område, på reguleringen af dagpenge og efterløn og pension, hvor der sker nogle vedtagelser af afgørende betydning for, at vi kan imødegå den stigende arbejdsløshed, der ellers ligger i kortene i 1988, med større uddannelsesindsats, med større indsats specielt for arbejdsmarkedsuddannelserne og med en række præcist målrettede tiltag på forskning, på eksportfremme, på teknologiudvikling, der kan hjælpe til at få initiativet og konkurrencekraften tilbage i dansk erhvervsliv.

Vi har også sagt, at vi er enige i, at man skal overveje andre tiltag end dem, der er i vores beslutningsforslag. Vi ser gerne på arbejdsgiverafgiftsomlægning. Vi kender ikke regeringens forslag, derfor kan vi ikke mene noget om præcis det forslag, men vi forstår, at der har været et udredningsarbejde om forskellige modeller. Det vil vi meget gerne have fremlagt i Folketinget så hurtigt som muligt, så vi alle sammen kan være med til at overveje, hvordan det kan gøres mest hensigtsmæssigt.

Med de samme motiver, nemlig at styrke eksporterhvervene, er vi positive over for tanken om ændret afregning af eksportmomsen, og vi er med på ideen om ændrede skatteregler for eksportsælgere. Der kan også være andre grupper, der skal ind i billedet.

Det med de gamle investeringsfonde er bestemt noget, man positivt kan overveje, ligesom forskningsdelen af skatteforslaget, bortset fra at jeg synes, det er en meget dårlig idé – fru Aase Olesen var inde på det samme – principielt at indføre fradrag. Jeg synes, det er en meget dårlig idé, ligesom den radikale ordfører gav udtryk for det, at indføre denne

[Lykketoft]

overfradragsret for en bestemt type udgifter, selv om det skal erkendes, at det er et meget, meget snævert område, man laver det på.

Vi er enige i hensigten. Vi er enige i, at der skal gives støtte til nogle ganske bestemte danske virksomheders indsats i de europæiske forskningsprojekter, men det er principielt en dårlig idé at indføre det som en fradragsret på mere end 100 pct. Det er principielt også en meget dårlig idé at lave skattefrihed for nogle bestemte tilskud, som man har fradragsret for. Man kan jo bare hæve tilskuddene, hvis man synes, det er den måde, man støtter en eksportudvikling bedst på. Det giver en mere fornuftig virkning.

Når man giver skattefrihed til personligt erhvervsdrivende for noget, de også har fradragsret for, kan man komme ud for, at nogle skatteydere får mere end 100 pct. dækning for en bestemt udgift, og det er lige så dødsdygt at have mere end 100 pct. dækning for nogle udgifter, som det er at beskatte nogle pensionister med mere end 100 pct. i modregning og skat. Den måde at behandle tingene på er ikke rimelig, og derfor skal man målrette det mere for at nå de hensigter, som vi er enige i: at fremme eksportudviklingen.

Om afskrivningsreglerne vil jeg godt gøre – lidt i forlængelse af det, hr. Bernhard Baunsgaard sagde – den principielle bemærkning, at der var mellem skattereformpartierne, da vi sad og snakkede om det for to år siden, enighed i overskriftsform i hvert fald om to ting: Der var behov for en teknisk forenkling af afskrivningsreglerne, og det skulle ikke koste penge, det skulle ikke koste provenu, heller ikke på kort sigt.

Det forslag, regeringen er kommet med her, opfylder ikke den sidste del af målsætningen. Derfor synes jeg, det er et dårligt forslag, og vi kan under ingen omstændigheder støtte det, som det ligger.

Jeg vil godt sige, at for kommunernes vedkommende er der et særligt problem, når man lægger så stor vægt på at støtte eksporterhvervene over skatten: Man kommer til at dræne de kommunale kasser for mellem $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{2}$ mia. kr., når man vælger denne metode. Da det først og fremmest er selskabsskat, kommunerne går glip af, er det bestemte kommuner med Københavns Kommune i spidsen, der bliver ramt uforholdsmæssigt kraftigt af, at man vælger den metode.

Jeg synes, der mangler i debatten – finansministeren får måske lejlighed til at kommentere det – en afklaring af, hvor regeringspartierne, hvor regeringen har tænkt sig dækningen for de ret store milliardbeløb, de vil anvende ekstra til erhvervslivet. Hvor skal de komme fra? Det synes jeg er et nok så interessant spørgsmål som, om der præcist og på den sidste decimal er balance ikke alene på statsfinanserne i det socialdemokratiske forslag, det har ingen bestridt, men også med hensyn til forbrugsvirkningen. Forbrugsvirkningen af den socialdemokratiske helhedsplan er under alle omstændigheder meget tæt ved at være neutral, selv om man vurderer omsætningsafgiften på obligationer til kun at have en femtedel forbrugsbegrænsende virkning i forhold til sit provenu. Det er vores forudsætning. Det er den vurdering, vi har lagt til grund selv. Alligevel er der tæt ved balance. Den balance mangler helt, så vidt jeg kan se, i regeringens foreløbige udspil. Vi har i hvert fald ikke hørt, hvordan den skal tilvejebringes.

Jeg var glad for at kunne konstatere i hr. Aage Frandsens bemærkninger på SFs vegne, at SF ligesom vi og med samme beklagelse som vi siger: En fuld social genopretning kan man ikke lave her og nu, fordi de økonomiske problemer, der er tårnet op foran os, er så store, at vi må nøjes med noget mere nødtørftigt, og så må vi lade resten komme i kraft af, at produktionen hen ad vejen stiger og giver os et større skattegrundlag. Det er jeg glad for at vi i hvert fald i hovedsagen er enige om, og det burde være en overskrift, som hele Folketinget kunne være enige om.

De, der har ansvaret for den meget store udhuling specielt af dagpenge og efterløn, der er sket de sidste fem år, burde efterhånden erkende, at hvis man skal have en rimelig harmonisk fordeling af goderne, samtidig med at vi gør en vældig kraftanstrengelse i fællesskab for at rette op på den økonomiske udvikling i det hele taget, så er tiden inde til denne nødtørftige, helt påtrængende sociale retfærdighedshandling. For Socialdemokratiet er det, som jeg har sagt nogle gange, uomgængelig nødvendigt, at der sker et gennembrud på dette område i sammenhæng med behandlingen af alle de problemer, vi har haft oppe i dag.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Kun for at der ikke senere skal komme diskussion om mine bemærkninger angående provenuneutraliteten: Tilføjesen, hr. Lykkeitoft kom med, »selv på kort sigt«, indgik efter min opfattelse ikke i forhandlingerne, for så var det umuligt at foretage ændring overhovedet.

Skatteministeren (Fogh Rasmussen):

Jeg vil gerne sige tak for den helt overvejende positive modtagelse af eksportpakken, vi har været vidner til her i eftermiddag. Jeg vil gerne sige tak til hr. Aagaard, hr. Skrumsager Skau, fru Bente Juncker og hr. Glønborg, som på regeringspartierne vegne har givet tilslutning til de tre lovforslag. Jeg vil også rette en tak til fru Aase Olesen og hr. Bernhard Baunsgaard og hr. Dohrmann, som – selvfølgelig med forskellige bemærkninger og motiver – har givet tilslutning til de væsentligste dele af eksportpakken. Ja, selv hr. Lykkeitoft havde en række positive bemærkninger om væsentlige dele af eksportpakken, og det vil jeg også gerne sige hr. Lykkeitoft tak for. Der er absolut et grundlag for videre snak om disse forslag.

Der er tre hovedpunkter i eksportpakken. Det første er ændrede regler om den såkaldte eksportmoms, for i virkeligheden betales der jo ikke moms af eksport. Disse ændrede regler vil ikke kræve lovgivning, men kan gennemføres administrativt. De vil komme ca. 30.000 eksportvirksomheder til gode, som tegner sig for omkring 25 pct. af den samlede eksport. Hvis disse ændrede regler udnyttes fuldt ud, vil det kunne give virksomhederne en rentefordel på op imod 1 mia. kr. Jeg er glad for her i eftermiddag at have konstateret, at der i Tinget er bred enighed om, at disse regler bør forbedres.

Den anden hoveddel af eksportpakken er forbedrede skatteregler for eksportmedarbejdere. Jeg deler fru Aase Olesens opfattelse, at eksportmedarbejderne gør en stor indsats, og at det ofte kan være belastende at være eksportmedarbejder. De penge, vi bruger på at forbedre skattereglerne for eksportmedarbejdere, er givetvis tjent mange fold hjem igen. Der er grund til at glæde sig over, at der i eftermiddag er konstateret meget bred enighed

om, at der også bør være bedre skatteregler for eksportmedarbejdere.

Det tredje element i eksportpakken er forskellige ændringer og forbedringer af afskrivnings- og fradragsreglerne. Fru Aase Olesen stillede forskellige spørgsmål om eksportfremmetilskuddene og 125 pct.-fradraget for udgifter til deltagelse i internationale forskningsprojekter. Jeg vil da gerne give tilsagn om, at vi selvfølgelig kan drøfte disse spørgsmål videre under udvalgsarbejdet.

Derudover har jeg kunnet konstatere, at der tilsyneladende er bred tilslutning til forslagene om bedre fradragsregler for grundforskning, fradrag for gaver til forskningsinstitutioner og anvendelse af gamle investeringsfondshenlæggelser til eksportfremstød m.v.

Der har været lidt diskussion om forslaget vedrørende forbedringer af førsteårsafskrivningerne, og det vil jeg godt knytte en enkelt kommentar til. Forhøjelsen af førsteårsafskrivningerne indebærer en tidsmæssig fremrykning af afskrivningerne og medfører altså dermed en udsættelse af skattebetalingen, og på den måde vil forslaget medføre en likviditetsforbedring for virksomhederne. Men modstykket er, at de fremtidige afskrivninger formindskes tilsvarende, og så medfører forslaget den meget kraftige forenkling, at den gældende besværlige opdeling af anskaffelsessummen for årets nyanskaffelser i $\frac{5}{6}$, der kan afskrives på, og $\frac{1}{6}$, der ikke kan afskrives på, afskaffes. På den måde undgår vi altså at foretage en selvstændig opgørelse over årets nyanskaffelser. Det er altså uomtvisteligt, at dette forslag lever op til den gamle afskrivningsbetænkningens hensigt: regelforenkling.

Jeg vil gerne i den forbindelse sige tak til hr. Bernhard Baunsgaard for tilsagnet om, at vi kan drøfte enkelthederne i disse forslag nærmere under udvalgsarbejdet. Det tilsagn modtager jeg selvfølgelig gerne. Hr. Bernhard Baunsgaard rejste en række spørgsmål, og dem må vi selvfølgelig se nærmere på under udvalgsbehandlingen.

Til gengæld kan jeg ikke sige, at hr. Lykkeitoft var særlig imødekommende på netop dette punkt. Hr. Lykkeitoft tog i virkeligheden fat i den gamle, mere principielle diskussion om generelle indsatser kontra mere selektive tiltag, og der kender vi Socialdemokratiets synspunkt. Man kan vel godt sige, at regeringens

[Skatteministeren]

eksportpakke i nogen grad er præget af den opfattelse, at virkemidlerne skal være generelle, men hr. Lykketoft vil også kunne finde selektive tiltag i regeringens eksportpakke. Med hensyn til forbedring af førsteårsafskrivningerne er der tale om en mere generelt virkende ordning.

Jeg har den grundopfattelse, at det, der gør det betænkeligt med de stærkt selektive ordninger, er de uhyre vanskelige afgrænsningsproblemer. Jeg tror, at hr. Lykketoft vil give mig ret i, at det kan være utrolig vanskeligt at sondre mellem deciderede eksportvirksomheder og importkonkurrerende virksomheder. Det er vel svært at sige, at en importkonkurrerende virksomhed er mindre gunstig for betalingsbalancen end en direkte eksporterende virksomhed. Det er det, der er grundproblemet ved at lave stærkt selektive ordninger. Derfor er det ofte vanskeligt at lave disse stærkt selektive ordninger, selv om hr. Lykketoft selvfølgelig kan have ret i, at de umiddelbart kan virke mere målrettede.

Hr. Lykketoft rejste også diskussionen om anvendelse af direkte tilskud i stedet for, skal vi kalde det skatteudgifter. Fru Aase Olesen var inde på den samme problemstilling i forbindelse med 125 pct.-fradraget for forskellige udgifter til deltagelse i internationale forskningsprojekter.

Hr. Lykketofts synspunkt er, at hvis man har sat sig for at anvende et eller andet provenu til at fremme et formål, så kunne man egentlig lige så godt bruge pengene til direkte tilskud i stedet for som skatteudgifter. Til det vil jeg godt sige, at jeg tror ikke, man skal undervurdere den mekanisme, der ligger i at bruge skatteinstrumentet til at påvirke adfærd. Hr. Lykketoft kan nok have ret ud fra en, skal vi sige lidt mere skatteteoretisk betragtning. Nogle gange kan det virke lidt kringlet, at vi skal bruge skatteregler til at fremme en bestemt adfærd.

Jeg tror, der er en stærk psykologisk mekanisme, som gør, at vi får nogle utrolig stærke virkninger af at bruge skattelempelser til at fremme en bestemt adfærd frem for tilskud. Det er i høj grad et spørgsmål om psykologi og adfærd i den forbindelse. Derfor tror jeg ikke, man skal undervurdere den styrke, der kan ligge i at bruge skatteinstrumentet til at fremme forskning, udvikling, markedsføring og eksportindsats.

Jeg runder af med endnu en gang at udtrykke min glæde over, at der tegner sig et for de væsentligste dele af eksportpakken endda meget bredt flertal, for andre dele et lidt smallere flertal, men under alle omstændigheder et flertal. Derfor har det været en god eftermiddag for eksportsektoren. Hvis vi kan gennemføre en eksportpakke af den størrelsesorden, regeringen har lagt op til, vil det inddebære en stærkt tiltrængt forbedring af konkurrenceevnen, som målt i procent af lønsummen svarer til 3-4 pct.

Jeg tror, at hr. Dohrmann har ret i, at det umiddelbare provenutab ved at gennemføre disse ting hentes rigeligt hjem igen i form af den øgede aktivitet, som skattelempelserne for eksportsektoren afstedkommer. Det umiddelbare provenutab på 2-3 mia. kr. vindes hjem igen på den meget positive måde, at der kommer en større aktivitet i eksportsektoren.

Ikke mindst tror jeg, at der er en stærk psykologisk virkning. Hr. Dohrmann rejste tvivl om, hvor stærk en virkning der kunne være i eksportpakken. Jeg tror ikke, hr. Dohrmann skal undervurdere den psykologiske virkning, der ligger i, at der nu går et signal til det private erhvervsliv i Danmark om, at der er vilje til at lette skattevilkårene. Den psykologiske virkning tror jeg ikke vi skal undervurdere styrken af.

Jeg tror, det er rigtigt ikke at gøre bemærkningerne til eftermiddagens debat længere end dettè. Eksportpakken omhandler jo i høj grad nationale interesser. Der er også andre nationale interesser, der står på spil i dag, som er et godt argument for ikke at gøre den her debat længere end højst nødvendigt.

Preben Møller Hansen (FK):

Det, som jeg mener også skal påpeges, er spørgsmålet om vores landbrug og vores fiskeri og vores gartnerierhverv. Det er, ligesom om der ikke er taget højde for disse tre grupperinger i vort samfund, og det er beklageligt, at man ikke gør noget sådant.

Jeg skrev et brev til hr. Tørnæs forleden dag, og han var enig med mig i de synspunkter, jeg havde anlagt i brevet. Men det, der mangler, er, at der er vilje bag sympatien. Den vilje skal komme til udtryk på en sådan måde, at landbrug, fiskeri og gartneri får de håndsørkninger, de har krav på, således at vi

[Preben Møller Hansen]

kan sikre, at disse mennesker ikke går til grunde.

Det, der er en nøgtern kendsgerning, er, at 10.000 landbrug står umiddelbart foran tvangsauktion. Det er ikke selve landbrugene, det drejer sig om som sådan, for jorden bliver jo liggende, hvor den ligger, men det er 10.000 familier, man blot sidder og kigger på ryger på tvangsauktion. For os i Fælles Kurs er det mennesker, det drejer sig om, og derfor har vi en forpligtelse til at sikre, at disse mennesker ikke går til grunde.

Derfor kunne jeg godt tænke mig, når forslagene nu går til udvalgsbehandling, at man tager de ting med ind i det kommende forslag, der skal behandles, således at man sikrer sig, at disse borgere under alle omstændigheder ikke lider den kranke skæbne, de er udsat til at lide.

Det samme gør sig som sagt gældende med hensyn til fiskerne. Her har vi mennesker, der knokler mere end ret mange andre, og de er med til at sikre, ikke alene at vi får mad på bordet, men også eksportindtægter. Alligevel oplever vi, hvordan disse mennesker, der normalt er knoklet ned i 55-års-alderen, nu kastes ud i arbejdsløshed og tvangsauktion, fordi der ingen er, der reelt politisk tager sig af disse grupperinger. Det bør indgå, når man drøfter de økonomiske vilkår i samfundet og også drøfter en social genopretning, som det så smukt hedder.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (for forslaget til folketingsbeslutnings vedkommende anden (sidste)) behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Jeg foreslår, at lovforslagene under pkt. 3-5 henvises til Skatte- og Afgiftsudvalget, og at beslutningsforslaget under pkt. 6 henvises til det Politisk-Økonomiske Udvalg. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 15:

Forslag til lov om ændring af ligningsloven. (Ydelser fra sociale fonde).

Af skatteministeren (Fogh Rasmussen).
(Fremsat 7/10 87).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Jytte Hilden (S):

Jeg skal starte med at sige, at det umiddelbart er et sympatisk forslag, skatteministeren her fremsætter.

Men man kan også sige, at der må være en hel del ironi i, at vi just har brugt nogle timer på at diskutere erhvervsskattelettelser – det er den ene side af regeringens politik – og derefter skal vi nu diskutere socialpolitikken, som mere eller mindre, eller i hvert fald i nogen grad skal overgå til private fonde og til private organisationers veldædighed. Det er virkelig ironisk, at vi på én og samme dag skal diskutere det.

Jeg skal ikke afvise, at private fonde eller foreninger, som har sociale eller sygdomsforebyggende formål, kan give en hjælpende hånd dér, hvor det offentlige system måske ikke rækker ud, eller dér, hvor det offentlige system ikke slår til. Der er mennesker i krise, som fra tid til anden rent faktisk kan hjælpes.

Men jeg vil godt afvise, at et forslag, der går på, at 8.000 kr. kan udbetales, uden at der er oplysningspligt, som giver skattefrihed for fonde og for dem, der modtager kontanthjælp, hører til i bagatelklassen, når vi i en lang række andre tilfælde nærmest ser mennesker straffet, fordi de har ekstraintægter, fordi de har et eller andet renteaftak, eller hvad det nu måtte være, på langt mindre beløb end disse 8.000 kr.

Min sympati rækker altså til forståelse for, at der kan være situationer, hvor vi bruger den slags fonde, men bestemt ikke forståelse for et beløb af den størrelsesorden. Derfor håber vi, at det vil give anledning til diskussion, og vi vil stille en række forslag i Skatte- og Afgiftsudvalget.

Derudover står der i forslaget, at socialministeren senere vil komme med et forslag om, at dette ikke skal modregnes for mennesker, der modtager kontanthjælp, og det vil vi selvfølgelig afvente med interesse.